Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 28-ГО ПАДОЛИСТА 1912. ЧИСЛО 48. VOL.-XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, NOVEMBER 28, 1912. No. 48.

ПРОТОКОЛ

з XII. Головної Конвенції Руського Народного Союза в Америці, котра відбула ся на днях 9—14 вересня 1912 р. в Wilkes Barre, Pa.

(Дальше).

85. Hazleton, Pa. сьв. Арх. Мих.
86. Olyphant, Pa. Пресьв. Богород.
87. Lancaster, N. Y. сьв. Василія.
88. Tonawanda, N. Y. сьв. П. і П.
89. Simpson, Pa. сьв. Арх. Мих.
90. Centralia, Pa. сьв. П. і П.
91. McKees Rocks, Pa. сьв. Димит.
92. Taylor, Pa. сьв. Николая.
93. Newburgh, O. сьв. Йосифа Обр.
94. New Britain, Conn. Пр. Тройці.
95. Beaver Meadows, Pa. Арх. Мих.
96. Pittsburg, Pa. сьв. Ів. Хрест.
97. Marion Heights, Pa. сьв. Ник.
98. Shenandoah, Pa. сьв. Волод.
99. Wilkes Barre, Pa. сьв. Ник.
100. McKeesport, Pa. Сестр. сьв. Ольги.
101. Canonsburg, Pa. Пресьв. Бог.
102. Cleveland, O. Бр. сьв. П. і П.
103. Superior, Wis. сьв. Николая.
104. Perth Amboy, N. J. сьв. Ник.
105. Nicetown, Pa. сьв. Володимира.
106. Chicago, Ill. сьв. Николая.
107. Sayre, Pa. Благ. Пр. Богород.
108. New York, N. Y. сьв. Володим.
109. Ellsworth, Pa. сьв. Арх. Мих.
110. Leetsdale, Pa. сьв. П. і П.
111. Allegheny, Pa. сьв. Ів. Хрест.
112. Cleveland, O. Сестр. Н. З. Д. М.
113. New Florence, Pa. Бр. сьв. Вас.
114. Dunmore, Pa. сьв. П. і П.
115. New Philadelphia, Pa. сьв. Мих.
116. Chisholm, Minn. сьв. Мих.
117. New York, N. Y. Тов. Зап. Січ.
118. Pittsburg, Pa. Сестр. С. П. Б.
119. Latrobe, Pa. сьв. Арх. Мих.
120. Spangler, Pa. Благов. Пр. Богор.
121. Trenton, N. J. сьв. Ів. Хр.
122. Trenton, N. J. Сестр. Усп. П. Д. М.
123. Scranton, Pa. Усп. Пр. Богор.
124. Ormrod, Pa. сьв. о. Николая.
125. Chicago, Ill. Сестр. Благ. Пр. Б.
126. Beaverdale, Pa. сьв. Мих.
127. Buffalo, N. Y. сьв. о. Николая.
128. Lorain, O. сьв. Андрея.
129. Sykesville, Pa. сьв. о. Николая.
130. Pittsburg, Pa. сьв. Фльора і Лав.
131. Beaver Meadows, Pa. Сест. сьв. Ан.
132. McKeesport, Pa. Тов. Зап. Січ.
133. Newark, N. J. Тов. Богд. Хмель.
134. Ernest, Pa. сьв. о. Николая.
135. Smoke Run, Pa. сьв. Георгія.
136. Carnegie, Pa. Тов. Січ.
137. Lackawanna, N. Y. сьв. Георгія.
138. Philadelphia, Pa. Тов. Згода.
139. Oil City, Pa. Усп. Пр. Богор.
140. Youngstown, O. сьв. Арх. Мих.
141. Little Falls, N. Y. сьв. о. Ник.
142. Elizabeth, N. J. сьв. Арх. Мих.
143. Windber, Pa. сьв. Димитрія.
144. New York, N. Y. Тов. Тисьмениця.
145. Altoona, Pa. Неп. Зач. Пр. Д. М.
146. Detroit, Mich. Тов. ім. Січинського
147. Allentown, Pa. сьв. Арх. Мих.
148. California, Pa. сьв. о. Николая.
149. Lackawanna, N. Y. Пр. Богор.
150. Pittsfield, Mass. сьв. Димитрія.
151. Allentown, Pa. Сестр. Пр. Д. М.
152. Homestead. Pa. ,, Покр. П. Б.
153. Berwick, Pa. сьв. о. Николая.
154. Dunmore, Pa. сьв. І. Хрест.
155. Perth Amboy, N. J. Тов. Зап. Січ.
156. Sheffield, Pa. сьв. Антонія.
157. Donora, Pa. сьв. Димитрія.
158. Creekside, Pa. сьв. Петра і Павла.
159. Wilmerding, Pa. сьв. І. Хрест.
160. Jamaica, N. Y. сьв. Юрія.
161. Tower City, N. Y. сьв. Петра і П.
162. Scranton, Pa. сьв. Волод.
163. Chicago, Ill. Сестр. Усп. Пр. Н.
164. N. Hadley, Mass. сьв. І. Хрест.
165. Chicago, Ill. сьв. Петра і Павла.
166. Barnesboro, Pa. ,, ,, ,,
167. Cumbola, Pa. ,, ,, ,,
168. Perth Amboy, N. J. сьв. Василія.
169. Scranton, Pa. сьв. І. Хрест.
170. Jersey City, N. J. Тов. Сокіл.
171. Pittsburgh, Pa. Тов. Зап. Січ.
172. Fredericktown, Pa. сьв. І. Хрест.
173. Cleveland, O. Сестр. сьв. Ольги.
174. Oxford Furnace, N. J. сьв. о. Ник.
175. Detroit, Mich. сьв. о. Николая.
176. Newburgh, N. Y. сьв. о. Ник.
177. Vegreville, Alt., Can. сьв. Арх. Мих.
178. Manchester, N. H. Неп. З. П. Д. М.
179. St. Louis, Mo. сьв. Володимира.
180. Scarbo, W. V. сьв. Петра і Павла.
181. Manville, R. I. сьв. Архид. Стеф.
182. Dixonville, Pa. сьв. І. Хрест.
183. Sunderland, Mass. сьв. Петра і П.
184. Whiting, Ind. Покр. Пр. Діви.
185. Hazleton, Pa. сьв. Кирила і Мет.
186. McAdoo, Pa. Сестр. сьв. Ольги.
187. Ford City, Pa. Тов. Зап. Січ.
188. Ginter, Pa. сьв. Анни.
189. South Fork, Pa. Усп. Пр. Богор.
190. Newark, N. J. сьв. Володимира.
191. Troy, N. Y. Бр. сьв. Волод.
192. Herkimer, N. Y. сьв. Николая.
193. Red Star, W. Va. Усп. Пр. Бог.
194. Minneapolis, Minn. Усп. Пр. Бог.
195. Peckskill, N. Y, сьв. П. і П.
196. Whiting, Ind. сьв. Георгія.
197. Swoyers, Pa. сьв. Арх. Мих.
198. Port Jerwis, N. Y. сьв. Мих.
199. Whiting, Ind. Сестр. У. П. Д. М.
200. Syracuse, N. Y. Н. З. П. Д. М.
201. Whippany, N. J. Бр. сьв. Мих.
202. Auburn, N. Y. Сестр. П. Д. М.
203. Brooklyn, N. Y. Бр. Пр. Тройці.
204. New York, N. Y. Тов. Просьвіта.
205. Emerald, Pa. сьв. Арх. Мих.
206. Woonsocket, R. I. Тов. Зап. Січ.
207. Jeanette, Pa. сьв. Димитрія.
208. Kingston, Pa. сьв. Арх. Мих.
209. Carteret, N. J. сьв. Арх. Мих.
210. Westchester, N. Y. Тов. Згода.
211. Stapleton, N. Y. сьв. Михаїла.
212. Cleveland, O. сьв. Михаїла.
213. Bayonne, N. J. сьв. Михаїла.
214. Chicago, Ill. сьв. Василія.
215. New York, N. Y. Тов. Поміч.
216. Hazleton, Pa. Сестр. П. П. Б.
217. Rochester, N. Y. Бр. сьв. Йосаф.
218. Youngstown, O. сьв. Михаїла.
219. Bakerton, Pa. сьв. П. і П.
220. Chicago, Ill. сьв. П. і П.
221. Chicago, Ill. сьв. Стефана.
222. Mahanoy City, Pa. сьв. Ник.
223. Port Bowkeley, Pa. сьв. І. Хрест.
224. Belle Valley, O. сьв. Николая.
225. Desloge, Mo. сьв. Николая.
226. Hammond, Ind. сьв. Ів. Хретт.
227. Derry, Pa. сьв. Ів. Хрестителя.
228. St. Clair, Pa. Сестр. сьв. Анни.
229. Scranton, Pa. Бр. сьв. Вас. В.
230. Youngstown, O. сьв. Ів. Хрест.
232. New Alexandria, Pa. Тов. Зап. Січ.
233. New York, N. Y. Тов. Богородчани
234. Elizabethport, N. J. Зап. Січ.
235. Rossford, O. Бр. сьв. Михаїла.
236. Ambridge, Pa. Сетср. Н. З. П. Д.
237. Chester, Pa. Бр. С. сьв. Духа.
238. New Alexandria, Pa. С. Н. З. Д. М.
239. Philadelphia, Pa. Бр. сьв. Георг.
240. Windber, Pa. Тов. Зап. Січ.
241. Newark, N. J. Сестр. сьв. Ольги.
242. Hawthorne, Ill. Бр. сьв. Мих.
243. West Pullman, Ill. сьв. Мих.
244. Bellefonte, Pa. сьв. Ів. Хрест.
245. Trenton, N. J. сьв. П. і П.
246. Crompton, R. I. сьв. Стефана.
247. Wilmington, Del. сьв. Ів. Хрест.
218. Coatesville, Pa. Сош. сьв. Духа.
249. Nanticoke, Pa. сьв. Николая.
250. Pittsburg, Pa. Бр. сьв. Георгія
251. Cleveland, O. Тов. Зап. Січ.
252. Northampton, Pa. С. Н. З. Д. М.
253. Lopez, Pa. Бр. сьв. П. і П.
254. New Britain, Conn. сьв. П. і П.
255. West Newton, Pa. сьв. Ник.
256. Ronco, Pa. сьв. Николая.
257. Spring Valley, N. Y. Просьвіта.
258. W. E. Pittsburgh, Pa. Пр. Бог.
259. Chicago, Ill. Рожд. Пр. Бог.
260. Taylor, Pa. сьв. Кир. і Метод.
261. Taylor, Pa. Сетр. Р. П. Богор.
262. Ansonia, Conn. сьв. Ольги.
263. Fulton, N. Y. Тов. Зап. Січ.
264. Juliet, Ill. сьв. Ів. Хрест.
265. Taylor, Pa. сьв. Арх. Мих.
266. Glen Lyon, Pa. С. Н. З. П. Д. М.
267. Kingston, Pa. Преп. Мелянії.
268. Duquesne, Pa. сьв. Михаїла.
269. East Chicago, Ind. сьв. Михаїла.
270. Jersey City, N. J. сьв. І. Хрест.
271. Treskow, Pa. сьв. Николая.
272. Delano, Pa. сьв. Михаїла.
273. Hudson, N. Y. сьв. Йосафата.
274. Youngstown, O. сьв. П. і П.
275. Perth Amboy, N. J. Сестр. М. Б.
276. Ambridge, Pa. сьв. Николая.
277. Hartford, Conn. сьв. І. Хрест.
278. Wilkes Barre, Pa. сьв. Василія.
279. Glen Campbell, Pa. сьв. Димит.
280. Stockton, Pa. сьв. Антонія.
281. Manchester, N. Y. сьв. Кузм. і Дам.
282. Syracuse, N. Y. Тов. Укр. Січ.
283. Auburn, N. Y. Укр. Січ.
284. Rome, N. Y. сьв. Ів. Хрест.
285. Glassport, Pa. сьв. Петра.
286. Lorain, O. Преоб. Господне
287. Carnegie, Pa. Покр. Пр. Бог.
288. So. Bethlehem, Pa. сьв. Димитр.
289. Elizabeth, N. J. сьв. Василія В.
290. Clarksburg, W. Va. сьв. Ник.
291. Brooklyn, N. Y. сьв. Николая.
292. Detroit, Mich. сьв. Ів. Хрест.
293. Duquesne, Pa. Сестр. П. Д. М.
294. Madera, Pa. сьв. Арх. Мих.
295. Akron, O. Сош. Сьв. Духа.
296. New Kensington, Pa. сьв. Мих.
297. Dravosburg, Pa. сьв. Мих.
298. Holden, W. Va. сьв. Николая.
299. Kent, Pa. сьв. П. і П.
300. Johnstown, Pa. сьв. Николая
301. Chicago, Ill. сьв. Димитрія.
303. Olwein, Iowa. сьв. Михаїла.
304. Heilwood, Pa. сьв. Николая.
305. Bruceton, Pa. сьв. Николая.
306. Cumbola, Pa. сьв. Ів. Хрест.
307. Wilkes Barre, Pa. Сестр. сьв. Ан.
308. East St. Louis, Ill. сьв. Мих.
309. Clayville, N. Y. сьв. Мих.
310. Hazleton, Pa. Сестр. П. Д. М.
311. New York, N. Y. Тов. Шашкевича.
312. Reading, Pa. сьв. Николая.
313. Trenton, N. J. Сестр. П. Д. М.
314. Hazleton, Pa. Сош. Сьв. Духа.
315. Jersey City, N. J. Сестр. П. Д. М.
316. Rochester, N. Y. сьв. Георгія.
318. Northampton, Pa. Сьв. Ольги.
319. Newark, N. J. сьв. Николая.
320. Baltimore, Md. Сьв. Тройці.
321. Clifton Heights, Pa. Тов. Зап. Січ
322. Tolleston, Ind. сьв. Михаїла.
323. Kansas City, Kans. сьв. І. Хр.
324. Philadelphia, Pa. Тов. Мир.
325. Butler, Pa. сьв. П. і П.
326. Avoca, Pa. сьв. Володимира.
327. Old Forge, Pa. сьв. Ів. Хрест.
328. Toronto, Canada, сьв. Ів. Хр.
330. Little Falls, Pa. Тов. Зап. Січ.

(Дальше буде).

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Г. М., M—le. Ваша допись не буде поміщена з двох причин. Перше: не пишіть ніколи на обох сторінках паперу, бо такі дописи мусить ся переписувати. Друге: Чоловік, котрому хочете відповідати, не вартує тої „чести", щоб про него писало ся в „Свободі" вже другим наворотом, та ще до того у такій довжезній статі. Шкода місця в часописи. Пишіть на иншу тему з поминенем всяких особистих екскурзів. У Вас гарне письмо і очевидний талан. Не занедбуйте дару Божого!

Павло Свій: До Вашої дописи ми доплатили 4 центи почтової кари, значить: Ваш лист був невідповідно офранкований. Таких довгих дописий ми ніколи не містимо, тим більше, що се справа льокальна і для загалу читачів не представляє великої вартости... Пишіть коротко і — як каже Анґлік — to the point, то тоді можете мати надію на поміщене. А ще одно: ніколи не запозичайте ся від инших людий псевдонімами! Павло Свій, се псевдонім визначного українського писателя, а не Ваш. Се, бачите, кожух добрий, але не на Вас шитий...

Й. І. W—t. Яку Ви можете мати сатисфакцію, полемізуючи з такою людиною, про котру самі кажете: псови вільно брехати? Не вже ж Ви чуєте ся обиджені через ту особу, що пописала у ворожій нам ґазеті такі теревені? Залишіть сю справу і потішайте ся тим, що чоловік, котрому хочете відповідати публично, належить до суспільних шумовин, які розумні люди викидають на сьмітник.

ДОПИСИ.

З Akron, O.

Коли в нашій місцевости закладало ся Братство Сошествія сьв. Духа, від. 295 Р. Н. С., то між нашими Русинами була велика радість, бо до сего Братства горнули ся всї наші родимцї, неначе пчоли до улия. Та по недовгім часї наша утїха перемінила ся на смуток. Повіяв якийсь холодний вітер, остудив запал наших громадян до доброго дїла, заморозив їх серця і спричинив у нашім Братстві майже цїлковитий застій.

З приводу сеї невеселої подїї я бажаю на сім місци відкликнути ся кількома словами до своїх братів і сестер в Акрон, О., а може менї удасть ся пробудити декого з тяжкого зимового сну, та приєднати його до нашого тямучого гуртка, що поклав собі за цїль помагати друг другови.

Коли Ви, мої дорогі родимцї, будете читати отсї стрічки, то застановіть ся, прошу, над кождим словом, над кождим поодиноким реченєм, бо я пишу се письмо кровю свого серця, бо менї жалко, що наші люди жиють на сьвітї не для себе, не для своїх рідних, а для чужих, для тих, що годують ся нашою тяжкою працею, нашим кровавим потом.

Ви менї скажіть, яка судьба ожидає тут нашого брата робітника, коли він не обезпечить ся на случай смерти в якійсь запомоговій орґанізації? Ви менї скажіть, хто догляне хорого робітника, хто йому поможе в случаю калїцтва, хто його похоронить на випадок смерти? Ви менї скажіть, хто дасть їсти жінцї і дїтям, як голова дому мусить лежати в ліжку нераз цїлими місяцями? Ви менї скажіть, що має зробити в старім краю бідний, немічний а ще до того задовжений по уха батько, котрий вислав сина на зарібки до Америки, а той син пішов перед часом у сиру землю, не записавшись передтим до нїякого запомогового товариства? Ви менї скажіть, що зробить стара мати-вдовиця, котра свою одиноку донечку-потїху післала за море по „щастє", а та донечка стратила своє молоде житє у фабрицї і не заробила навіть на свій похорон? Ви менї скажіть, що наші розумні громадяни мають робити з такими нетямучими одиницями, що жиють тільки з дня на день, пють та гуляють, за свою будучність не памятають?

Я бачив раз на свої власні очи страшний випадок. Недалеко Акрону є невеличкий плейс, на котрім я дїстав був на якийсь час роботу. Зі мною у фабрицї робив один Русин. Він був нежонатий, або як дехто каже: самотний і належав до тих нерозумних людий, що то всьо собі легковажать. Він не тільки, що сам не належав до нїякого товариства, але ще висьмівав ся з тих, котрі стояли в якихнебудь запомогових орґанізаціях. Був здоровий і сильний, то на що йому — мовляв — якоїсь-там орґанізації!... Та не дурно каже ся в сьв. Письмі, що смерть, як злодій: нїхто не знає, коли прийде. Одного дня мій товариш-робітник попав ся між машинові триби і в однїй хвили потрощило його на дрібні кусники. Другі робітники позбирали до мішка його кости і закопали мов сьміте під айриським цвинтаром. От такий похорон мав сей Русин! Нї дзвонів, нї сьвященика, нї відправи нїякої — нічого! Яке житє, така й смерть! А подібних похоронів на нашій американській Руси тьматьменна! А чому? Ну, бо наші люди занадто уповають на свою фізичну силу, бо нашому братови здаєть ся, що у него сильний кулак, то і сам Бог його не переможе. Гей, гей! Як то сумно, що між нашим народом трафляють ся такі зухвалі та нерозумні люди!

А у нас в Акрон таких людий нема? Я не кажу, що є, але чому не всї наші громадяни належать до місцевого Братства і до Р. Н. Союза?... Ей, коби то наші люди зрозуміли вже раз, що то таке орґанізація, що то єдність і згода!

Братя і Сестри! Задля Вашого власного добра взиваю Вас до опамятаня, поки ще час, бо колись може бути за пізно!... Маємо тут на чужинї свою рідну орґанізацію, котра нас всїх до себе пригорне, мов квочка курята. Маємо наш довголїтний **Руський Народний Союз**, котрий на те тільки й істнує, щоби підпомагати морально і матеріяльно розкинених по цїлій Америцї Русинів. Чим добрий і дбалий батько для своїх рідних дїтий, тим є для нас наш Р. Н. Союз. Під його покров ми завше прибігаймо, його щиро і кріпко держім ся, а він нас в потребі заратує та поможе нам тодї, коли Боже провидїнє зішле на нас важкий житєвий хрест.

Отже, Братя і Сестри з Акрон, Огайо, вступайте всї до нашого Братства Сошествія сьв. Духа, а враз з ним до Р. Н. Союза. Вже найвисший час отрясти ся з дрімоти і байдужности, а ступати слїдами людий культурних. Все вперед всї враз!

Р. Г.

З Chicago, Ill.

Одно з наших місцевих товариств, а іменно „Запорожська Січ", уладило в суботу, дня 2-го с. м., концерт на дохід власний і нової церкви, що має тут незабаром будувати ся. Концерт удав ся добре. Хор сьпівав: „Запорожцї", „Завіщанє", „Чути дзвіночок в гаю", а на кінци „Ще не вмерла Україна". Крім хору знаменитий наш бас, Попіль, відсьпівав удачно сольо, др. Венбенек відограв красно сольо на скрипцї, а д. Костюк, наш дякоучитель, відсьпівав дуже гарно сольо тенорове. Польський хор де Решке відсьпівав кілька хороших польських і руських пісень. До сього хору належать крім Поляків, які суть в більшости, і деякі визначні сьпівучі сили з поміж Русинів. Сей хор бере на всїх конкурсах першу нагороду. Тепер задумує заложити сталу польську оперу.

По концертї відбув ся дуже гарний баль, на котрім наша молодіж забавляла ся весело і прилично аж до пізної ночи.

С.

З Crompton, R. I.

Тутешні Українцї ґрупують ся коло місцевого Братства сьв. Стефана, що належить до Р. Н. Союза як осібний відділ ч. 246. Побіч Українців живе у тїй місцевости невеличке число наших доморослих москалюзників-кацапиків. Українцї рвуть ся з усеї своєї сили до просьвіти, а кацапи лиш заєдно киринять, та замість стреміти до поступу — цофають ся стрімголов в зад аж ген на Сибір та Камчатку... І Українцї і москвофіли працюють разом в однїй бавовняній фабрицї. Кромптон, се невеличка місцевість і инших фабрик тут нема, крім тої одної, в котрій працюють власне наші Русини.

На днях склала ся в Кромптон дуже цїкава пригода. Ото властителї згаданої фабрики довідали ся від когось, що Русини-Українцї мають тут своє запомогове товариство, належать до Р. Н. Союза, люблять просьвіту, стремлять до поступу, і взагалї поводять ся в житю як люди культурні. Компанїсти дізнали ся також, що у Кромптон жиють якісь галицькі Москалї, котрі не належать до нїякої орґанізації, за свою осьвіту не дбають, а тільки кидають колоди під ноги Українцїв та „будують" тут у тїй місцевости російське государство. Не знаю, як там воно було, але компанїсти прийшли до переконаня, що Українцї і кацапи не одним миром мазані і що одні другим не підходять під пару. Яко пани у своїй хатї постановили сї компанїсти видалити із своєї фабрики всїх москвофілів, а на їх місце приймати тілки тих Русинів, що належать до місцевого Братства і до Р. Н. Союза. Через такий розпорядок компанїстів опинили ся кромптонські кацапи на роздорожу: або мусять покинути в фабрицї свій „джаб", або мусять стати... Українцями! Ха, ха, ха! Чи бач, в якім безвихіднім положеню опинили ся галицькі „русскіе"? Та не взяв їх кат... тут певно прийде їм з помочию сам государ Нїколушка, або в найгіршим разї — його пленїпотент... Баландюк.

Григорий Болюх,
з Providence, R. I.

З Manchester, N. H.

Коли майже кожда наша руська громада дає знати ширшому сьвітови про своє житє-битє в Америцї, тож і ми Манчестерцї, не послїдні.

І так, пару лїт тому в зад ми були бідні, бо не мали анї своєї церкви анї сьвященика, а щоби не забувати за Бога, ходилисьмо до польського костела, якого пробощом був і єсть ксьондз Пухала, котрий нас учив, що „Rusini i Polacy to wszystko jedno", бо одні і другі суть католиками. Але коли ми побудували собі церков, а костел лишили, то вже тепер не „вшистко єдно"... Тепер кс. Пухала називає нас схизматиками, а чому? Бо рівність була добра тільки тодї, коли він діставав від нас колекту та ріжні датки за церковні треби. Тож ми тепер маємо добру науку і більше нас вже не змудрують такі ойчульки, як кс. Пухала, котрий важить ся навіть говорити, що сповідь у руського сьвященика неважна. Ганьба такому сьвященикови!

Нас Русинів тут не дуже богато (около 400 душ), та і тї не одного духа... Є такі, що люблять дуже Качковского, але про те жиють з другими в згодї, завдяки нашому теперішному пароxови, о. І. Захаркови, котрий старає ся на кождім кроцї про лад і згоду між своєю паствою. Дай Боже таких сьвящеників богато, то буде менше сварнї і процесів по наших парохіях.

Найбільше заслужив ся для нашої громади наш дяко-учитель, п. Іван Гуцуляк, котрий всїма силами працює уже пять лїт для добра нашої парохії. Він вишколив красно хор, дає представленя і заложив руську банду, котра досить добре грає.

Дня 20. жовтня с. р. обходили ми храмове сьвято, Покров Пр. Богородицї. Братство зійшлось в комплетї і під проводом свого предсїдателя та в супроводї руської банди удало ся до церкви. В церкві о. І. Захарко виголосив гарну проповідь, при кінци якої розяснив цїль братства і загрів членів теплими словами, щоби старались приєднати до себе як найбільше тих, котрі малу увагу звертають на братства і Р. Н. Союз.

По полудни того самого дня Братство в супроводї руської банди перейшло головними улицями міста і вернуло до ґалї, де предс. Братства, п. Олекса Періг подякував членам і руській бандї за те, що всї зійшли ся і звеличили наш храмовий празник. Дяко-учитель і предсїдатель руської банди, п. І. Гуцуляк, подякував усїм присутним за любов до своєї церкви та за те, що не жалували своего труду, а прийшли на наше торжество і своєю участию в поході показали другим народам, що в Манчестер жиють Русини.

У нас робота йде добре. Працюємо у фабриках полотен та обуви. Хоч наша робота не є так дуже небезпечна, то все таки ми не повинні забувати за місцеве запомогове Братство і за Р. Н. Союз. Вступайте, Братя, до своєї орґанізації, бо о випадок не трудно. Оплата до Братства і до Союза маленька а поміч велика! Нераз у сальонї стратить ся долярка (або і більше) на один вечер, і ще з того голова болить, що й до фабрики не піде і доктора заплатить! А до Братства і до Р. Н. Союза платить ся лиш раз у місяць. Ми певні, що й решта наших громадян пізнає вартість і цїль Братства і Р. Н. Союза.

Парохіянин.

З Kingston, Pa.

Дня 29-го жовтня с. р. відбуло ся у нашій громадї велике торжество: сьвяткованє 25-лїтного ювилею основаня гр. кат. церкви Пр. Діви Марії в Кінґстон, Па.

Двайцять пять років минуло від того часу, як в нашій місцевости положено угольний камінь під будову своєї рідної сьвятинї. Здаєть ся час не довгий, та чи богато знайдеть ся тут людий, котрі памятають сю зворушаючу хвилю, той час, коли наші перші іміґранти стали публично славити небесного Творця своїм власним богослуженєм?

Тяжкі то були часи, бодай не згадувати! Тепер приходять наші люди на готове і вони навіть понятя не мають, як то важко було колись добивати ся в Америцї свого права, як тяжко натерпіли ся наші бідні люди, заки виборoли собі рівноправність на свобіднїй землї Вашінґтона. Та нехай там!... Старі наші переселенцї затямлять перші свої кроки в новій вітчинї до гробової дошки, а молодші може дечого навчуть ся з історії американської Руси, яку почують від старших іміґрантів, а може вичитають в якій книжцї або часописи...

Ювилейну литургію відправив місцевий душпастир о. Л. Молчаній при асисті оо. Коротнокого, Новака і В. Обушкевича. Дуже гарну проповідь виголосив до зібраного народа о. Коротноький. Не було мабуть одної людини в церкві, якій би та проповідь не витиснула горячої слези з ока. Найбільше прослезили ся наші старі парохіяни. Вони плакали із зворушеня і щастя, що Бог позволив їм дожити срібного ювилею своєї Матери-Церкви, котрої вони були від самого початку щирими ктиторами та благодїтелями.

По Службі Божій перенесено торжественно роговий (угольний) камінь із старої церкви до нового храму Божого і уміщено його коло сьв. престола на вічну памятку грядучим поколїням і на памятку основання церкви Покрова Пр. Діви Марії.

На самім кінци відправлено панахиду за усопших душпастирів сеї парохії (їх імена: о. Зубрицький, о. Запотоцький і о. Вол. Молчаній) і за померших парохіян, котрі для сеї церкви щонебудь жертвували і в якийнебудь спосіб потрудили ся.

По богослуженю всї Братства, а з ними весь свій і чужий руський нарід вирушили під прапором Злучених Держав на спільну і богату гостину, котра певно остане присутним в памяти на довгі часи.

Мих. Манкович.

Горніть ся, Родимцї, до Руського Народного Союза, бо се найбільша наша орґанізація на чужинї!

Два образки з житя.

Був убійником. Не з тих, що убивають в нетверезім стані або в великім роз'яреню, але звичайний убійник, котрого учинки підпадають острій карі.

Впослїдне убив сокирою жену і мужа, забираючи їх маєток, складаючий ся з кількох корон. Коли його хотїли зловити, одного поліцая тяжко зранив, другого убив. Оба були вітцями чималих родин.

В суді заховував ся визиваючо, а коли його засудили на смерть, кликнув насьміхаючись з судіїв: „Овва! Велика річ"!

Не лиш судії але вся прислуга по скінченім засуді лекше відотхнули.

*

А прецінь всьо зробили, щоби йому улекшити перехід з того сьвіта на другий. В день страченя збудили його легенько: „Пане! покажіть ся мущиною, згадайте за свою душу"!

Помогли йому встати, убрали в красне убранє і з часта допитували ся, чи не потребує чого! „Руму і цигара"! — відповів коротко.

І сейчас дістав, чого жадав.

Зближаюча ся смерть таки сокрушила його чорну совість. Зажадав сьвященика. Привели йому в тій хвили, висповідав ся, дістав розгрішенє і аж так повели його на страченє.

А через цілу дорогу йшов з ним сьвященик, розмовляв з ним, додавав йому відваги. А щоби йому заслонити страшний вид на шибеницю, тримав перед ним хрест з розпятим Спасителем. І в послїдній хвили, на порозі вічности, стиснув йому руку і ніжно обняв.

* *

Був робітником. Статочним, порядним робітником, яких кождого дня бачимо цілі ґурми виходячих з фабрик.

Двайцять лїт ходив до роботи кождого дня окрім недїль, а працею своїх рук заробляв в потї чола на хлїб для своєї родини. Бідував і з нею, коли не було роботи або коли слабість прикувала його до ліжка, але зносив все терпеливо.

Вкінци ослабли його руки, цїлий згорбив ся, ноги стали відмовляти послуху.

Одного дня фабричний лікар покрутив лиш головою і сказав: „Бідні ви, Петре. Вже з вас нема нїчогісько! Вробились(те) всю свою силу"!

Се був початок кінця.

Старий робітник еще через три місяці діставав цілу платню, потім через три лиш пів пейди. А за тим мусів обернути ся до своєї мізерії, яку був призбирав на чорну годину. А коли вже і того не стало, з жалем позирав по своїх любих, по комнаті та по братах, а відкашлюючи кровю промовив: „Жено, нема иншої ради. Заклич лікаря, най нашше менї сьвідоцтво...."

Єще того самого дня пішов до шпиталю.

„На третій поверх шкода його давати — сказав ординуючий лікар — він і так довго не пожиє... може який день-два".

Умістили його в комнаті, де було сто двайцять лїжок, а на кождім лежав хорий. Для вигоди дозорчинь-норзок, аби не потребували богато ходити.

Петро не мав ані цента, а що-і лікар вирік над ним декрет смерти, тож лежав як той непотрібний кусень дерева, котрого і так завтра, найдальше позавтра треба буде викинути.

Петро був дуже ослаблений. Захотїло ся йому помаранчі.

„Помаранчі? В вівторок прийде твоя жена, можеш їй сказати".

„В вівторок! А чи дожию я еще до вівтірка?"

Чуючи, що смерть близька, а будучи правим християнином, зажадав сьвященика. Сповідати ся в шпитали, до того треба великої сили, коли довкола себе чуєш сьміх і насьмішки.

А до шпиталя сего, де було вісім сот хорих, приходив лиш один-одинокий сьвященик.

Як лікар предсказав, Петро не довго був тягарем для заряду шпиталя. Умер вже другого дня, без руму і без циґар, без сповіди і без молитви сьвященика. Умер без того, щоби йому сьвященик подав був руку і потїшив та покріпив на далеку дорогу. Умираючи думав про свою жену, про свої любі дїти і про свою душу, котра так дуже бажала потїхи. Умер всїми опущений, посеред маси людий, кілька кроків від норзки, котра сьміяла ся і жартувала з молодим реконвалєсцентом. Умер без того, щоби йому хто був отер смертельний піт з чола, або потїшив його бодай одним словом.

Бідний робітник справедливо міг був зітхнути: „щасливий був убійник"!

З чужої мови перевів

о. Д. Хомяк.

Зазив.

(Передрук з „Яворівського Голосу", число 19.)

Нуже, братя, всї до дїла,
З Яворова чи з Подїля!
Роздивім ся, як нам жити,
Щоб на когось не робити.

Край наш треба ратувати,
Нашу долю будувати;
Польщу Ляхи розпостерли,
Де батьки наші померли.

Орди диких бісурманів,
Потім Ляхів, Росіянів
Землю нашу заливали,
Кровцю пили, шкіру драли.

Таки нарід наш не зигнув,
Таки він ся ще прокинув;
Прав ся своїх добиває,
Які кождий нарід має.

Правда, пізно на оружа,
Але всї берім, муж в мужа,
Добру книжку яку в руки,
Всї горнім ся до науки!

Бо просьвіта так нас двигне,
Що безправство всьо лиш мигне,
Лиш вона додасть нам сили,
Щоб врагів ми покорили!

Нуже, братя, всї до дїла!
Щоб недоля занїміла,
Щоб в нас рай був, не руїна:
Ще не вмерла Україна!

Уложив міщанин *І. Б.*

— Та тепер жити-мете трохи по нашому. Дївчина піде між жінок до гарему. Не годить ся, і закон не велить, щоби дївчина в сїм віцї ходила з відкритим лицем та балакала хочби і з братом.

Павлусь і Ганна подивились на себе з жалем, що їх розлучали опять.

— Хибаж не можна нам і слова промовити з собою, хочби через ослону? — заговорив Павлусь. Він чув, як його корч за горло хапає...

— Можна, але з далека...

Розійшли ся. Її повели між жіноцтво, Павлусь пішов до своєї комнати, щасливий і з того, що йому Бог позволив дожити.

IX.

Настала зима. Павлусь дивував ся дуже, що не було тут снїгу, як на Українї, що дерева заєдно зеленїли, хоч деколи і зимнїйше було. Та він сердешний забув рахубу часу і не міг зміркувати, коли буде Різдво.

Минулого року такі веселі сьвята були. Він ходив з хлопцями колядувати, возив ся саночками; а тепер і не вгадає, коли сьвято...

комнати, положив ся і ліг спати. Про вечерю забув. Але і заснути не міг. В його голові як у млині. Думка думку переганяла, усе до купи перемішувало ся...

Що буде тепер? Чи вернути їм таки зараз, чи переждати до весни? В зимі на степу небезпечно. Можна цілу юрбу вовків здибати, заблукати гай замерзнути. А тут так скучно жити між Татарвою. Та коли хоч в одній хаті з Ганею! А воно і тут ті дурні звичаї не дають...

А що було би, коли б Татарин не вдержав слова та не хотів пустити на волю? Правда, він їм того не обіцяв, лише говорив про велику нагороду. Та чи може бути більше добро, як свобода?

Коли б Татарин не хотів пустити їх на волю, а задержав, тоді Павлусь уб'є сестру, Татарина проколе ножем; хай його тоді повісять або кіньми розірвуть... воно одно...

Він став сердитись, поки не заснув...

Вже сонце стояло високо, а Павлусь ще спав. Він проснув ся від гамору, що счинив ся на подвірю. Пішов до вікна подивити ся. Се Девлет-Гірей вернув з сином. Павлусь пізнав Мустафу зараз. Він сидів бадьоро на

гарнім коні і усьміхав ся до батька, котрий аж сіяв з радости.

„Бач, який тепер бадьорний!" подумав Павлусь: „А на аркані у Непорадного то окривив ся, начеб лімницю вкусив... А що, смакував козацький аркан? Ах, ви, чортові сини! Колись я з вами ще стріну ся... А особливо з сим паничем Мехмедом Сулейманович... Ми собі ще поговоримо і я тобі нагадки дротяних нагадаю".

Та зараз стало йому соромно тих слів, які що-йно подумав. Се-ж не гарно. Ось той Девлет-Гірей так поводить ся з ним, як з сином, а він йому відгрожує ся...

„Егеж, бо мене йому треба було! А так, то звав би мене християнським псом, як і другі, уся ціла та погань татарська... Чого вони нас зачіпають, мордують? Хиба ми їм заваджаємо? Ні, ні, ми стрінемось еще!..."

Павлусь погрозив до вікна кулаком.

В тій хвили його прикликали до Девлет-Гірея мірзи. По дорозі стрінув Ганну. Її теж туди вели.

Станули обоє перед ханом, що держав сина за руку, начеб лякав ся, щоби опять не вибрали.

— Ви сказали правду; тепер я хочу звер-

Девлет-Гірей велів написати грамоту і післав гонця в Коджамбак.

Павлусеви потекли сльози з очий.

Він забув на усї злиднї, на усю злість до Татар. Простив їм все відразу...

Моя приятелька.

Я побачив її припадково в одній гостинній комнаті, і вона від першого вже разу заінтересувала мене.

Памятаю те все, якби сегодня: великий стіл... лямпа... коло стола крісло... Менї було в той час літ сімнайцять. Я що-йно приїхав тоді із старого краю. Вона сподобала ся менї.

Незабаром пізнав я її близше. Її смирність (вона ніколи не говорила нічого злишнього), симпатичний вигляд, простота і ясність погляду — прямо загіпнотизували мене... Згодом я привик до неї так, що вона стала для мене необхідною.

Я ждав на її появу з великою нетерпеливістю, а коли вона приходила, у мене сіяли з радости очи і я старав ся, щоб нїхто инший не підходив до неї близько, та не забрав менї її...

Вона була моєю. Я уважав її за свою власність. Коли хтонебудь хотів її взяти від мене, я сердив ся. Я бажав, щоб вона була тільки зі мною.

Нераз сидів я з нею цїлими годинами, не відзиваючись до нікого анї одним словечком. Може в тім моїм поведеню було дещо й смішного, може дехто й винуватить мене за те, так щож, коли я любив пристрасно її товариство, любив бути сам-на-сам з нею.

А потім... потім минули літа... Богато людий не стало — вони тепер далеко!.. Відносини стали инші... Житє дало менї більше досьвіду, більше тревог і борби... Бувало нераз і щастє біля мене... Та все те перейшло, як осїнна мрака... ся й спогади про них, тільки **вона** одна ося й спогади про них, тільки **вона** одна остала ся моєю вірною, щирою та невідступною приятелькою. Тільки в ній одній я находив потїху та розраду в хвилях страданя, і забував при нїй про свою нужду, невигоду та голод. В її товаристві я ставав навіть веселим...

Коли менї хотїло ся уйти від людий несправедливих і злобних, я спішив сейчас до неї і находив завсїгди те, чого не міг найти на самоті. Вона успокоювала мене.

Я ніколи не розбирав свого чувства до неї. Яке се було чувство: симпатія, пристрасть, любов?... Може бути, що й любов...Не зашкодить сказати: любов. Та назвіть собі се як хочете — від слова нїчого нікому не станеть ся...

Я хочу вірити і вірю, що вона остане ся моїм дожизненним другом. Я того хочу, бажаю! Менї не сором признати ся до сего.

А ви хотїлиб знати, хто то є та моя щира дорадниця і приятелька?... Невжеж ви самі не догадаєтесь?... Ну, вона... позвольте... вона — се моя люба часопись „Свобода".

Антін В. С—кий.

Кирило Христов.

Воєнна пісня Болгарів.

Вперед! на юг, де в крови гинуть братя,
Досить неволї нам!
Вперед усї, хто не позбувсь завзятя,
До Царгородських брам,
Урра! урра! до Царгородських брам,
Досить неволї нам!

Скрань вітчини ми лавром увінчаєм,
Син Слави пута рве!
Вперед! ми всї за волю мерти знаєм.
В неволї трус живе!
Урра! урра! до Царгородських брам,
Досить неволї нам!

Як Турчина з мечем в руцї зустрінем,
Пропав тодї наш страх!
Ми прадїдним звичаєм в бою згинем
Зі сьпівом на устах!
Урра! урра до Царгородських брам,
Досить неволї нам!

Нехай нам смерть на очи пітьму кине
Й заслонить нам Балкан!
Вперед! на юг! там рідний брат нам гине
У крови з власних ран!
Урра! урра! до Царгородських брам,
Досить неволї нам!

Подав *В. Щурат.*

ВПЛИВ КАТАСТРОФ В ПРИРОДІ НА ЛЮДИЙ.

З нагоди останного землетрясеня в Дарданелях (Туреччина), коли то мало згинути коло 1000 людий, годить ся пригадати инші катастрофи в природі і їх вплив на людське житє. Найстрашнійшими в тім огляді є повенї. В 1737 р. згинуло в дельтї Ґанґу і Брамапутри (в Азії) коло 300.000 людий. Подібні случаї в тих околицях були в 1876 р., коли то згинуло 150.000 людий. Обі сї катастрофи були наслїдками повений. Друге місце по повінях занимають землетрясеня, особливо тоді, коли з ними лучать ся нечайні наплииви вод. І так: землетрясенє в Сицилїї в 1693 р. знищило 50 міст і місточок, також кількасот сїл і убило коло 60.000 осіб. В р. 1755. згинуло в Лїзбонї і околици в наслїдок землетрясеня і повени коло 60.000 людий, а на острові Ісхії в 1883. р. 2.300. В 1880 р. знищило землетрясенє на острові Хіос з 17.000 домів 15.000, з людий мало згинуло, бо зараз по першім землетрясеню всї мешканці утїкли з острова. Землетрясенє в Японії межи містами Міно і Оварі знищило більше чим 200.000 домів, а людий згинуло лише 7.000, бо Японці, мешканці краю, де землетруси часто повторяють ся, будують дуже легкі доми обчислені вже на се, що їх знищать землетруси. Зате землетрус в Сирії і Малїй Азії знищив в 936 р. 120.000 осіб. Остане землетрясенє в полудневій Італії убило більше чим 80.000 людий, при чім знищило будинки так, що Месину треба відбудувати майже на ново. Щоби бути безпечнійшим перед землетрясенєм, будують доми головно при помочи бетона, скріпленого зелізом. Чи однак сей новий спосіб будованя домів зможе оперти ся силї землетрясеня — покаже досьвід.

О много меньші є жертви в людях з причини вульканічних вибухів, тому, що мешканці скорше або пізнійше їх надіють ся і в місцях, виставлених на ділане вульканів або зовсім не будують домів, або будують лихі, щоби страти були як найменші. Впрочім вульканічні вибухи не появляють ся в одній хвилї, лише так, що зовсім безпечно можна ще спасти ся. Виїмок становить лише вибух Везувія, коли то він залляв зовсім два міста Геркулянум і Помпеї і зовсім ненадійний вибух вулькана на Мартиніцї перед кількома лїтами. Тоді згинули всї мешканці в числї 20.000 а вирятував ся лише один мурин, замкнений в вязниці. До виїмків належить також вибух вулькана на острові Кракатоа в 1883. р., при якім згинуло коло 50.000 людий і то не лише в наслїдок землетрясеня, але також з причини сильного напору морських филь.

ВІД ГОЛОВНОГО УРЯДУ РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

РОЗПОРЯДЖЕНЄ.

До Впов. П. П. місцевих Урядників і Членів Р. Н. Союза в Америці.

Всї зміни адрес поодиноких членів, які до тепер були присилані до „Свободи", мають пп. місцеві секретарі поодиноких відділів Р. Н. Союза, почавши з днем 1-го падолиста (нов.) 1912 р. вписувати кождого місяця точно на відповіднім друку, що називає ся „Місячний виказ для експедиції „Свободи" до Гол. Уряду Р. Н. Союза" і засилати кождого місяця враз з розметом і иншими паперами до Головного Уряду Р. Н. Союза. Всякі письма: чи то зміни адрес, чи инші справи поодиноких членів, котрі удавати ся будуть до „Свободи" приватно, а не через місцевий Уряд відділу, не будуть приймані анї полагоджувані. Кождий член, що має якунебудь справу до експедиції „Свободи", має віднести ся з нею до місцевого Уряду свого відділу, а місцевий Уряд сю справу залагодить з Головним Урядом Р. Н. Союза за посередництвом бляньки „Місячний виказ для експедиції „Свободи".

Рівнож від 1-го падолиста 1912 р. пп. місцеві секретарі мають уживати нових друків до „Зміни посмертного", після § 178 статута Р. Н. Союза. Старих друків не можна більше уживати.

Мих. Угорчак,
гол. рекорд. секр. Р. Н. Союза.

— 146 —

Те саме думала і Ганна. Ій теж весело було, коли внесли до хати діда, як покійний дїдусь благословив усїх, як кидали кутю до стелї та рахували рої...

Вона вже привикла до гаремного житя. Ой наплакалась вона, наплакалась...

Павлусь непокоїв ся, чи посольство Девлет-Ґірея найде ще Мустафу живим... Навіть Ганна не вспіла розповісти йому про свої пригоди.

А старий нетерпеливив ся теж. Вже більш місяця минуло, як посольство поїхало, та слух по ньому загинув. Він знав, що посольству нїчого боятися козаків, що вони вшанують звичаї міжнародні і не торкнуть посольства. Та він боявся харцизяк або Татарів Ногайців. Ті певно не вшанують нікого, а пронюхавши у них гроші, поріжуть усїх, пограбують так, що ніхто і не вгадає, де ділися...

Девлет-Ґірей розставив гінців від самого Перекопу, щоб зараз звістили його, коли появить ся посольство з поворотом.

Нарешті!

Одного дня причвалав гонець з доброю вісткою, що Мустафа вертає живий і здоровий.

— 147 —

Девлет-Ґірей велїв сїдлати коні і виїхав з цїлим почотом на стрічу.

Коли об тім довідав ся Павлусь, не втерпів, а полетїв до жіночого відділу.

Сторож не хотїв його пустити. Стали оба шарпати ся. Колиб се був хто другий, був би сторож непремінно штовхнув його ножем. Але сього не вільно було торкнути, бо так наказав пан усїй службі.

— Та чорт з твоїм гаремом! — кричав Павлусь: — Сестру менї приклич, я її мушу зараз бачити...

Викликали Ганну.

— Ганусенько! Мустафа вертає; будемо свобідні! — Більше не говорив нїчого. Казав собі осїдлати коня і побіг на здогін за почотом, але завернув з дороги.

— Яке менї діло до нього! Добре, що живе; тепер хай і зараз здохне за сю кривду, яку нам заподіяв... Чорт їх усїх Татар. Маму вбили, дїдуся... нас намучили .. Пождіть, чортові сини! Верну я ще сюди може і нераз, та не на посторонку, як невольник, а з козацтвом, як лицар... Пождіть, я ще вашого дїдчого хана за бороду скубну, не то що...

Так міркував Павлусь, вертаючи до дворища. На дворі вже смеркало. Пішов до своєї

— 150 —

жати моє слово і нагородити вас. Чого бажаєте? Коли хочете, оставайте з нами. Приймітъ нашу віру, я вас за своїх дїтий прийму.

— Спасибі тобі, могутний пане. Нїчого не бажаємо, лиш волї... Пусти нас...

— Хибаж вам зле у мене?

— Нам тут добре, та за Україною нам банно... Хочемо своїх побачити...

— Хай буде по вашому! Ідьте домів, та не тепер, аж з весною. Кого зимовий степ обійме, тому і не жити більше. Оставайте ще моїми гостями.

— Та звели, пане, пописати нам грамоти, щоб нас по дорозї Татари не чіпали.

— А вжеж, дістанете грамоти і охорону, поки до своїх не доїдете.

— Тепер коли ти свобідний, подай менї руку, мій друже! — сказав Мустафа, простягаючи руку до Павлуся: — Менї вже розказували, який ти бравий козак... Та одно скажи менї: яким чином бачила твоя сестра, як мене полонили, коли вона була в обозї?

— Ось я се й хотїв сказати — говорить Павлусь: — Тепер признаю ся, що я збрехав. То я усе бачив, а навмисне сказав на сестру, щоб ти її казав шукати. Без сього не бачити би менї її більше.

— 151 —

— Хитрун бо з тебе, небоже, хитрун! — каже мірза, всьміхаючись: — Ну, я тобі се вибачу; подай менї свою руку!

В тій хвили Павлусь нагадав щось. Від того спогаду він почервонів увесь мов бурак. Йому соромно стало, що се забув, що мав тепер сказати. Вважав се за великий гріх.

— Вельможний Девлет-Ґірею! Коли ти показав менї тільки ласки, то я ще о одно тебе прошу; не відкажи менї сього.

— Хоч би ти сьогодня просив о половину мого майна, і сього тобі не відкажу.

— Ні, майна я не хочу, а лише ось прошу: У Сулейман-ефендія живе невольник Остап Швидкий, Українець, земляк менї... Вели його викупити і подаруй його менї.

— Хибаж він тобі родич приходить ся?

— Ні, а лише земляк. Та він менї був рідним батьком, коли я у неволю попав ся. Він заживав менї рани, коли мене зрізали нагаями. Я поклявся оддячитись йому. Хочу йому свободу випросити.

— Добре в тебе серце, мій хлопче! — сказав Девлет-Ґірей: — Остап Швидкий, невольник, верне з тобою на Вкраїну.

КАЛЄНДАР.

ПАДОЛИСТ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
28	Четвер	Гурія, Сам.
29	Пятн.	† Матея єв.
30	Субота	Григорія
1	Неділя	Груд. 27. Плят.
2	Понед.	Авдія
3	Вівтор.	Григорія
4	Середа	Введ. Пр. Бог.

НОВИНКИ.

В царстві кнута. Тяжко живеть ся трийцятом міліонам наших братів в Росії. Царське правительство хоче показати сьвітови, що українського народу нема і тому всіми способами придавлює всякі прояви його самостійного житя. Десь инші народи користують ся бодай жмінкою своїх народних прав, Українцям в Росії нічого не вільно. Замкнено всі „Просьвіти", припинено богато українських видавництв, а отсе при кінци минулого місяця замкнено останнє українське товариство в Росії „Український Клюб" в Київі.

Товариство се істнувало від 1908 р. і мало на меті дати спромогу своїм членам проводити вільний час з користию і приємностию. Уладжувало вечерниці, виклади, реферати, бесіди, прогульки то що, а все на основі статута, затвердженого властями. Числило 300 членів і 2000 постійних гостий. Був се взагалі осередок українського житя в Київі.

Російським властям було се дуже не по нутру і вони довго глядали приключки, щоби то огнище українського житя знищити. Глядати не треба було довго. Інспектор друкарень Никольський перевів ревізію в клюбі і знайшов одно число американської „Свободи", в котрім писано на Росію. І хотяй се число американської ґазети перейшло свобідно граничну цензуру, київським властям воно так не сподобало ся, що вони розвязали „Український Клюб" нібито за удержуванє нелєґальної бібліотеки. Проти сього зарядженя клюб вніс рекурс до висшої інстанції, але ледви чи се що поможе.

Смерть українського посла. На Сибіри помер в 33. році житя В. Хвіст, член другої російської думи, вибраний послом з Чернигівщини. В думі належав до фракції соціялїстів-революціонерів і був горячим оборонцем української справи. На Сибір заслало його російське правительство за політику.

Резигнація д-ра Смаль-Стоцького. Заступник краєвого маршалка Буковини проф. д-р Степан Смаль-Стоцький вислав до президента краю, Мерана, і до краєвого маршалка Гормузакі письма з заявою, що складає свій уряд заступника а заразом і соймовий мандат. Кажуть, що д-р Стоцький зрік ся свого уряду з причини трудности в „Селянській касї", котрої він є головою.

Посмертна згадка. О. Волод. Кальба. парох Соколївки, золочівського повіту. помер нагло, на удар серця. в 47 році житя. В особі покійного втратила наша суспільність одного з найдіяльнійших членів. Заложив в своїй парохії шість читалень, що гарно розвивають ся, крім того спілку ощадности і позичок, дальше тов-о „Сокіл", уладив взірцевий курс для неграмотних і ґімназіяльний курс, що став засновком ґімназії в Буську. Був головою філії „Просьвіти" в Олеську, котру сам заложив, і політичним орґанізатором народно-демократичного сторонництва на Олесчину. Він дав почин до поставленя помятника Шашкевича в Підлисю. Золочівщина тратить в покійнім ревного народного діяча, якого місце не так легко і скоро буде заступлене. Земля йому пером!

По російськи. Російський сенат видав недавно поясненє, як належить розуміти виборчий закон до державної думи. Сенат рішив, що посли до думи не є нетикальні, як пр. в Австрії, але відповідають за свої промови в палатї і в комісіях, а також за всї внесеня, інтерпеляції і т. п., як лише допустять ся нарушеня карного закона. без огляду на те, чи проступок надаєть ся до публичного чи приватного обжалованя. Приналежним судом має бути у всїх тих випадках найвисший карний трибунал. Таким чином новим російським послам не вільно буде критикувати властий, анї теперішного державного ладу, бо карний трибунал у всїм тім зуміє добачити нарушенє карного закона. Така то конституція в тій Росії, до котрої так зітхають наші москвофіли.

Через горівку. Начальник громади Іспас коломийського повіту, прийшов в ночи з хрестин підпитий до дому і по суперечці з жінкою зачав її в нелюдський спосіб бити. Наймолодший син, малолїтний хлопець, станув в обороні матери, яку батько часто побивав, а щоби його обезвладнити, ударив обухом сокири в батька голову. Наслїдком побитя жінка лежить хора, а він сам від удару втратив мову.

Шпігун у мундурі. Сими днями арештовано у Львові підозрілу людину, що ходила в мундурі фельдфебля 95 п. п. На головній стражници зізнав арештований, що він зветь ся Данилом Ружицьким та є дезертиром з Перемишля, та що мундур фельдфебля надягнув тому, щоби в нїм тим вигіднїйше оставати на воли. Дальші доходженя виказали, що жаден Ружицький не втїк з перемиської залоги та що арештований фельдфебель, нїкий Бодзянов, котрий вже відсиджував раз кару за шпіґунство в Чорткові та мабуть і тепер займав ся шпіґунством, для лекшого управлюваня того ремесла убрав ся у військовий мундур.

Турецькі втікачі в Австрії. На початку сего місяця приїхало до Відня з Плевля в новобазарськім санджаку, котрий тепер забрали Серби і Чорногорці, 400 турецьких вояків і 20 турецьких офіцирів. Була то часть залоги згаданого міста, котра побачивши, що не вдіє нічого, втекла по кільканайцяти днях борби на австрійський бік. Військо то задержало ся лиш кілька годин у Відни на двірци, де турецьким воякам, котрих супроводили австрійські вояки, дали в маґазинах попоїсти, а турецькі офіцири пішли до реставрації на двірци. Реставраторови заплачено за стравунок 315 корон. О годинї пів до 12-ої від'їхала одна часть турецького війська до Знайму, а друга до Райхенберґа в Чехах. Після постанов межинародного права, мусять турецькі втїкачі позістати на австрійській земли аж до кінця війни. Вояки будуть приміщені в касарнях, а офіцирам буде дана повна свобода руху за зложенєм слова чести, що з місця свого побуту не видалять ся самовільно. Офіцири на час свого побуту в Австрії будуть побирати таку платню, як австрійські офіцири, а вояки дістануть таку саму платню і стравунок як австрійські вояки. По скінченю війни турецке правительство буде мусїло всї ті кошти звернути.

О кредит для Галичини. Брак кредиту і грошеві трудности вже занадто надоїли приватним людям і фінансовим інституціям. Щоби то лихо якось направити і щоби роздобути більший кредит для Галичини, відбула ся у Відни в бюрі міністра скарбу Залєского нарада послів і заступників фінансових і торговельних кругів. З Русинів брали участь в нараді посли Кость Левицький та Олесницький і директор Федак. Нарада не довела до корисного вислїду, бо міністерство скарбу рішучо відмовило кредитів з державних фондів а тілько обіцяло посередничити в тій справі в більших кредитових інституціях. Д-р К. Левицький представив фінансове положенє руських банків і кредитових стоваришень а д-р Олесницький потреби хлїборобства. В останній справі міністер Залєский прирік видатну поміч.

Болгарський король машиністом. Король Фердинанд вивчив ся на зелїзничого машиніста. В теперішній війні має часто нагоду виконувати своє ремесло. Головну кватиру установив у ваґоні і коли болгарська армія посувала ся на Мустафу-пашу, сам кермував поїздом, що віз військо. Він має правдивий декрет на керманича льокомотиви.

Село засипане горою. З Буковини доносять про страшну катастрофу. Наслїдком довготревалих дощів гора Дельнїмаре так розмокла ся, що дня 1. падолиста остаточно завалила ся на село Петрівції і засипала 57 домів. Ціла одна родина, зложена з 5 осіб, згинула на місци а богато осіб бракує, так що ще не можна дочислити ся жертв катастрофи. Мет горища звалила ся, оцїняють на міліон квадратових метрів. Річка, що плила попід гору, змінила своє русло. Серед місцевих жителів настав страшний переполох, бо побоюють ся дальшої катастрофи.

Свій свого зрадив. Сего лїта крутив ся по Галичині якийсь Ян Ґонсьоровський, який представляв ся інжиніром, та виказуючи ся сфінґованими орудками знимав і мірив терен. Головною точкою дослїдів сего нїби-інжиніра була околиця Тарнобжеґу, яка має велику вагу під зглядом стратеґічним, передовсїм для Росії. Місцевість ся лежить при вливі Сяну до Висли. Ґонсьоровський довго тамтуди крутив ся, а що був веселим, елєґантним паничиком, тому й не звертав на себе уваги властий. Одного дня в серпни зявив ся нечайно Ґонсьоровський у секретаря російського конзуляту у Львові Верховцева, представив ся йому російським шпіоном і зажадав гроший. Верховцев не знаючи, з ким має до дїла, думав, що се звичайний обманець, та віддав його в руки львівської поліції. Комісар поліції Хорват, який провадив в сїй справі слїдство, був певно дуже вдячним російському конзулеви за мимовільну прислугу. Стерджено іменно на підставі документів, які найдено в готели, де мешкав Ґонсьоровський, що він є дуже небезпечним шпіоном, та працює в хосен ґенерального штабу у Варшаві. Судова комісія, вислана до Тарнобжеґу, ствердила також, що Ґонсьоровський дуже зручно робив всїлякі знятя терену. Що подія ся дуже важна, сьвідчить хочби й се, що власти доси держать її в тайні, хоч Ґонсьоровський вже кілька місяців остає в слїдчій вязници у Львові. Так отже за одним разом попав ся в сїти поліції російський шпіон, а російський конзуль зблямував ся перед своїм правительством, що зрадив свого чоловіка.

Шпіони без кінця. При ревізії якогось індивідуа в Хшанові захопила поліція лист, на основі якого попала на слїд цілої шпіонської орґанізації в Перемишли, котра управляла своє „ремесло" на велику скалю. Подробиці сеї справи держать власти в тайні, одначе удержуєть ся чутка, що на основі дотеперішного слїдства арештовано вже кілька жовнїрів із 27 п. п. і кілька осіб цивільних.

Подяка. Читаємо в ч. 253 „Дїла": Краєвий Шкільний Союз „Рідна Школа" у Львові складає отсим прилюдну подяку Головному Урядови „Руського Народного Союза" в Америці за дар 4.918 корон (1000 долярів), які прислав він „Рідній Школї" як часть підмоги, ухваленої на конвенції у Вілксбері на наше приватне шкільництво.

Найновійші вісти. Недалеко міста Індіянополїс, Інд. лучило ся зударенє двох зелїзничих поїздів, наслїдком чого 15 осіб зістало убитих, а 45 покалїчених. Причиною катастрофи була зворотниця (свіч). — Жена одного готельника з Ґрінсбурґ, Па. вибрала ся в дорогу до Вірджінії зі своєю дочкою. Обі пішли на зелїзничу стацію і замовили собі місця у спальнім возї. Недалеко міста Трентон, Н. Дж. мати почала будити дочку, бо вже був ранок. Дочка мала під подушкою всї свої дорогоцінности і... револьвер. У просоню дївчина не пізнала своєї матери, а думаючи, що се якийсь злодій хоче її обрабувати, виняла швидко револьвер і застрілила свою рідну маму. Пізнавши свою страшну похибку, панна Маєрс наробила крику, а відтак зімлїла. Її зараз арештовано, але опісля випущено на волю. Убиту матїр відставлено до Ґрінсбурґа, де її похоронено, а дочка лежить смертельно хора в трентонськім шпитали. — Чотири убійники нюйорського шулєра Розенталя, а іменно: „Джіп ді Блод" Горовіц, „Лефти Луї" Розенберґ, „Дейґо Френк" Чірофічі і „Вайти" Луіс зістали засуджені лавою присяглих судіїв в Ню Йорку на кару смерти. Злочинців відставлено зараз по оголошеню вироку до стейтової вязниці Сінґ Сінґ. — З міста Кінґстон, на острові Ямайка (Джемейка), доносять, що там шалїв через два дни страшний гураґан, підчас якого згинуло 100 осіб, не вчисляючи ранених і величезних шкід матеріяльних. — Звісний міліонер Карнеґі оголосив проєкт, у якім говорить ся про виплачуванє дожизотної пенсії всїм екс-президентам Злучених Держав. — В Оттава, Онт., отворено минулого четверга другу сесію дванайцятого канадійського парляменту. Ґенеральний ґубернатор Канади, князь Конот виголосив бесїду, у якій зазначено, що Канада повинна старати ся о свою могучу фльоту. — Австрійський наслїдник престола, архикнязь Франц Фердинанд зложив візиту нїмецькому цїсареви в Берлїні. Враз з ним прибув туди і польний маршалок австрійського війська фон Шемуа, який перевів цїлий день на нарадах з шефом нїмецької армії, ґенералом фон Мольтке. Ся візита стоїть у звязи з теперішною воєнною крізою в Европі і про неї заговорила обширно уся нїмецька і австрійська преса. — Сідна Аллєн, провідник вірджінської банди, яка в марті с. р. вдерла ся підчас розправи до суду в Гіксвіл, Ва. і убила пять осіб, зістав засуджений на 15 лїт криміналу. — Мейвуд Сміт, лїт 48, і Дойл Родекер, лїт 19, оба з Зейнсвіл, О., знайшли в стайнї бутельку якогось плину. Думаючи, що се горівка, випили сей плин і строїли ся. У фляшці був кінський лік, що мав у собі трутину аконїт. — У французькім містї Алаїс вибух в копальні угля ґаз і убив 24 майнерів. — Страшна катастрофа лучила ся минулої недїлї по полудни в іспанськім містї Більбао. Підчас представленя в однім великім кінотеатрі (мувінґ пікчерс) запалив ся при машинї оператора фільм. Хоч небезпеченьства не було жадного, бо горіючий фільм зараз таки загашено, наляканий оператор крикнув з цїлої сили: огонь! Між театральною публикою настала страшна паніка, якої результатом було 50 розтолочених на смерть осіб, переважно дїтий. Окрім тих жертв є ще богато людий покалїчених. Властителя театру і кількох операторів увязнено. — Величезний углевий страйк в дистрикті Канава в Вірджінії зістав на днях покінчений. Компанїсти признали майнерам їх юнію, підвисшили їм платню о 21 процент, зредукували мінімум продукції, назначили девятьгодинний день працї і позволили майнерам орґанізувати ся. При розпочатю перерваної через довший час роботи страйкери будуть мати першеньство перед иншими робітниками. — В Пітсбурґу вийшло на страйк 625 робітників, працюючих доси в зелїзних гутах. — В північній части нюйорського стейту упав сніг. Підчас сніговиці звалили ся в Бінґгемпнтон два телєґрафічні стовпи і порвали всї електричні дроти, через що було богато шкоди і невигоди.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.50
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

— За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

На похороні бл. п. М. Лисенка.

Київ 9. падолиста 1912.

Галицькі відпоручники рішили ся виїхати зі Львова вже в пятницю, щоб з огляду на непевний термін похорону не прибути за пізно і справді виїхали о 2 год. 40 мін. з Підзамча проф. В. Шухевич, пос. о. Остап Нижанковський, Ф. Колесса, д-р Ст. Людкевич і д-р М. Волошин. Ночию прибула делеґація до Волочиск, де добули вже число „Ради" з четверга, яке звістило про смерть Миколи Виталієвича Лисенка. Тут на велике своє здивоване вичитали, що похорони у суботу, та все таки догадували ся, що певно зайшла опісля зміна, як стверджувала звісна депеша до редакції „Діла". Год. 8 рано а 9-та після тут. годинників прибули делеґати до Київа.

На двірци ожидали нас адвокат Синицький і артист Паньківський з відпоручником Українців з Москви, і ті заняли ся нами дуже щиро. Заїхали ми в готель Francois де й почали сходитись київські Українці, щоби з нами порозуміти ся.

Великий сум чорною хмарою наляг на український Київ. Лиш чути довкола слова, що пок. Микола Лисенко, ще день перед катастрофою був у театрі здоров, що ще недавно брав участь у виборчій комісії при виборах до державної думи, що виступав на ліквідаційних зборах „Українського Клюбу". Питаємо про безпосередну причину несподіваного скону українського Бояна і як одиноку причину подають нам розвязанє клюбу, розвязанє без причини, за цензуру часопись...

Виходимо з готелю за вінками і вступаємо по дорозі до льокалю „Українського Клюбу", який вже пристроювано для нового товариства „Родина". Статут сього товариства був уже здавна готов, але уряд не позволив, щоб статут був український, тільки мусів він бути російський тай діловодство його має бути російське. Запечатані шафи з книжками говорять також наглядно про неправду і неволю, яку приходить ся терпіти нашим братам у столиці України і мимохіть накипає в серци обуренє.

Ми замовили вінці — від „Муз. Інст. ім. Лисенка у Львові", від „Львівського Бояна", від „Стрийського Бояна" та від родини пп. Шухевичів а крім того срібний вінець від усіх товариств австрійської України. О год. 12. в полудне зложила наша депутація вінці на домовину Покійного Миколи в домі при вул. Марійсько-Благовіщенській.

У комнаті, де лежав бл. п. Лисенко, у відкритій труні, усі стіни і домовина вкриті вінками з лентами від ріжних товариств і осіб а усі ленти вінців переважно синьожовті. Люди стоять мовчки, сльози крутять ся у очах — сьвічки шлють питомий запах, а над тілом гомонить церковний имн псалтирних молебнів, які відчитують українською мовою.

У сусідних кімнатах рідня. Входимо, щоб зложити від австрійських Українців щире спочуванє. Іменем нашої депутації починає говорити до зібраних доньок і сина бл. п. Миколи провідник депутації проф. В. Шухевич, та голос його швидко заломлюєть ся, розлягаєть ся ридане сиріт і сльози покотили ся із очий, сльози великого щирого жалю.

Розпрацавши ся, пішли ми на панахиду до музично-драматичної школи ім. Лисенка.

Панахида почала ся о год. 1. Молебні перивали разураз спазматичні плачі учительок і учениць, що наймаркантнійше сьвідчили про любов, якою окружували вони пок. Мистця-Учителя.

По панахиді зібрали ся учениці з учительками у великій салї школи і тут зложив їм спочуванє іменем делеґації д-р М. Волошин а ім. соймового клюбу галицького о. Нижанковський.

По год. 2-ій по пол. стало до дому жалоби збирати ся безліч публики з Київа та преріжних центрів російської України зі сьвіта музичного й літературного. Публики прибувало щораз більше мимо поганої погоди і сніжної метелиці. О пів до 3-ої було вже стільки народа, що для удержаня ладу прийшло ся студентам утворити два ланцюхи від помешканя через довге подвірє і на вулици... На пів години перед виносом тлінних останків спинено рух трамваїв і екіпажів; незабаром спинив ся загалом рух по ул. Короваївській, бо її заняли маси народу.

Посеред улиці станули між лавою людий два каравани обвішані безлічию вінків перевязаних синьожовтими лентами. Між ними визначуєть ся величезна ліра із збіжевих колосків, прикрашена цьвітами. Та не всі вінки з лентами; ленти вінців від австрійських Українців прийшло ся обвязувати папером. Поліція добачила в багряних лентах соціялізм, дарма, що їй вияснювано, що се наш жалібний кольор, та що й в пісні сьпіваєть ся про червону китайку, якою повито козацьке біле тіло. На самоволю російської поліції не найти арґументу.

В кватирі покійного відправлено литію, після якої рідні Покійного і громадські діячі винесли труну на подвірє, де відслужено другу литію при сьпіві великого хору молодежі, в якім під орудою Я. Яцинкевича сьпівало півтораста душ.

Коло 5-ої години похід рушив. На переді несли учениці школи ім. М. Лисенка віко домовини. За ними йшли австрійські відпоручники та репрезентанти російської України й Росії. Далї ішов хор і духовенство. Високо над товпою видно було домовину Покійника, яку несли на переміну свояки бл. п. Миколи і українські діячі. За домовиною та здовж ґіґантського ланца студентів, що окружив похід, йшла десятитисячна лава народа. На кінци процесії посували ся колесниці з вінками. По дорозі прилучали ся на ул. Мар. Благовіщенській. Безаківській та на Бибіківськім бульварі до похоронної процесії щораз більше людий.

Мимо великої маси походу через весь час зберігано як найбільший лад.

Учасники процесії, не дивлячись на сніжну метіль ішли весь час з відкритими головами. Плянована литія коло купецького інститута відпала та відсьпівано „Сьвятий Боже" сербського напіву. Тут прилучили ся до походу три сотні студентів і богато публики.

Як жалібний похід, серед якого ізза темряви запалили смолоскипи, опинив ся коло Володимирського собору, то стрінув тут нову масу публики, що позаймала нутро церкви.

Перед брамою церкви заскочила учасників похорону брутальна несподіванка. Ледви пропущено домовину й духовенство, а учасників похоронного походу поліція спинила. Не впущено ні близьких товаришів покійного ні делеґацій, які десятки миль їхали, щоб віддати Великому Композиторови останну прислугу! Поліція толкувала, що церква набита битком, але се була неправда, бо стверджено, що підчас литії була вона до половини пуста, а стала наповняти ся аж опісля. Впрочім поліція, коли мала на увазї справді лад а не шикани, могла замкнути церкву перед надходом походу та в той спосіб запобічи глотї, не відмовляючи місця бодай делеґаціям!

Підчас відправи площу очистила кінна поліція.

По внесеню труни поставлено її серед церкви і відправлено панахиду. По панахиді перенесено тіло бл. п. Лисенка до лівого притвора, де воно остало до похорону. Вечером було в притворі чимало люда.

З „Діла".

Балканська війна.

Майже рівночасно коли на всходї Болгари розпочали канонаду на турецькі укріпленя коло Чаталії, тоді саме на заході в Албанії Серби звели завзяту битву з турецькою армією довкола міста Монастира. В Монастири зібрали ся недобитки трех турецьких армій числом 50.000, а як другі кажуть 100.000 люда. З півночи знайшла прибіжище турецька армія побита Сербами під Кумановою, а з полудня перті Греками. Битва довкола Монастира тривала цілих чотири дни і належить до одної з найтяжших. По турецькій стороні полягло або було ранених яких 20.000 а неменше упало і по стороні сербській. З початку телеґрами доносили, що ціла турецька армія враз з їх полководцями дістала ся в руки Сербів. Та показало ся тепер, що Серби вправді побили Турків, то однак велика їх часть перебила ся через сербські ряди і подала ся на полудне. В погоню за ними пустила ся сербська кавалерія з півночи а з полудня заступила їм дорогу грецька армія і коло міста Фльоріна взяла їх до неволї, а з ними богато амуніції і провіянту. Занятє міста Монастира і розбитє сеї послїдної сильнїйшої турецької армії на заході має велике значінє для воюючих балканських держав. Се розвязує їм руки і тепер можуть сьміло післати свої війська на поміч Болгарам, або і в других місцях, як прим. Дарданелї, ударити на Турків.

А Болгарам помочи потреба тепер великої. Через чотири дни від 17—21 падолиста тривала канонада здовж турецьких укріплень коло Чаталії. По стороні турецькій брала участь в битві і воєнна фльота і завдяки їй Болгарам не вдало ся переломити сеї оборонної лінії. Турки хвалили ся, що вони побідили і атак Болгар відперли на кождім місци. Болгари же зі своєї сторони заперечили сему заявляючи, що се був лиш двобій артилєрії, щоби пізнати позиції ворога. В середу передали Болгари відповідь на турецьку просьбу о завішенє оружія. Але жаданя їх видали ся Туреччині за великі і по 8. годиннім перестанку розпочала ся війна на ново. Хоч Туреччина відкинула їх услівя, то однак не зірвала цілковито з ними, але висловила ся, що доки сполучені балканські держави не предложать більше уміркованих условій, доти буде провадити війну дальше.

Болгарська армія, видячи, що не в силї переломити турецької лінії, оборонюваної сухопутним військом і фльотою, цофнула ся взад на узгіря, бо на долинах було нездорово. Маса жовнірів захорувало на холєру. А може і длятого уступило ся, щоби витягнути Турків з їх укріплених місць. Та Турки, осадовившись в своїх укріпленях, не важили ся опустити їх. Коли се побачили Болгари, самі вдарили на праве крило турецьке над Чорним морем і як подають найновійші телеґрами, виперли Турків з їх позицій і заняли місто Деркос. Богато причинило ся до сего і те, що болгарські торпедовці напали в ночи на турецьку фльоту, яка острілювала Болгар з моря, і одною торпедою ушкодили сильно турецький кружляк „Гамідієг". Страта ся для Турків дуже велика, бо сей корабель був оден з найліпших, а кромі сего своїм гарматним огнем стримував болгарське військo на суші від моря. А тепер се вже відпадає.

На полудне від Адріянополя, при горлї ріки Маріца, болгарські війська заняли місто Енос і друге важне портове місто Дедег-Абач, над Еґейським морем. Се місто є получене желїзницею і тепер при помочи грецької фльоти можуть перевозити західне військo з Сальонїкі до Дедег-Абач, а звідси желїзницею аж на фронт. Так грецькі як і сербські війська одержали розказ, і скорими маршами одні прямують до Сальонїкі а другі до портового міста Катаріна, щоби звідси як найскорше мож було вислати їх на поміч Болгарам.

Друга грецька армія дістала розказ, і є намір висадити її в заливі Сарос, щоби враз з Болгарами ударити від суші на Дарданелї, а грецька фльота від моря і в той спосіб приневолити Туреччину приняти такі услівя, які сполучені балканські держави подиктують.

Під Скутарі і Адріянополем не богато змінило ся. Вправді турецька залога з Аднріянополя пробувала кілька разів переломити ворожий перстень, але за кождим разом її відперто з великими стратами.

Найновійші вісти доносять, що між Болгарами а Турками прийшло вже до заключеня завішеня оружія на цілий тиждень і є надія, що повновласники з обох сторін приступлять до заключеня мира. Повновласниками зі сторони Болгар виступають д-р С. Данев, президент парляменту, Савов, головний вожд і ґенерал Фічев.

Коли на полудни війна, здає ся, вже утихає, то на півночи збирають ся щораз густійші воєнні хмари. Напружене межи Австрією а Сербією і Росією змагає ся щораз більше. Росія нагромаджує щораз більші війська на границі Галичини а так само Сербія здовж своєї границі.

Війна здає ся неминуча. Австрія мобілізує своє військo. Більше як 600.000 мужа стоїть вже на стопі воєнній. Тепер покликала вже три кляси резервістів. Фльота на Дунаю отримала розказ і поплила на полудне. Велику силу війська нагромаджує в Галичині і здовж границі Сербії. Німеччина, союзниця Австрії, мобілізує рівнож своє військo над Балтійським морем, а Румунія збирає своє в Молдавії. Румунія стоїть також в приязни з Австрією. В Австрії велике оґірченє на Росію, котра намовляє Сербію до війни з Австрією. В західній части, коло границь Галичини, згромадила Росія міліонову армію.

о. Д. Хомяк.

Велика радість в болгарській столиці.

(З нагоди побіди над Турками під Кірк Кілїсег).

Дописуватель московської ґазети „Русскія Вѣдомости" І. Ігнатов, котрий жиє в болгарськім місті Софії, так описує радість, яка запанувала в місті, як розійшла ся вість, що болгарське військo здобуло велике турецьке укріплене місто Кірк Кілїсег:

„Пополудни перед будинком міністерства війни зібрала ся велика товпа народа. О 4-ій годині вийшов на ґанок штабовий офіцир. Нараз товпа замовкла й очи всіх звернули ся на ґанок.

— Лозенград паднал! — сказав офіцир (значить: Кірк Кілїсег упало).

— Гурра! Слава! — закричала многотисячна товпа Болгар.

— Най жиє болгарське військo! — кричали дальше.

Голоси зливають ся в один гомін і товпа народу серед того радісного гомону посунула ся дальше в місто. Іде по всіх головних улицях.

Скоро смеркає осінний день, починає покроплювати дощик, а на улицях Софії велике сьвято.

Доми прикрашено народними прапорами; горить електричне сьвітло, нарід снуєть ся громадно; всюди радісні оклики і поздоровленя...

Аж ось здалека чути неясний гомін, який стає щораз то голоснійший.

Се маніфестація!

Стрійними рядами іде товпа, а понад нею шевелять на високих держаках великі прапори чотирох союзників: Болгарії, Сербії, Греції і Чорногори. Розніс ся по воздусі сильний голос дзвона і злив ся зі сьпівом народного гимну. Серед товпи видно, як люди на голос дзвона хрестять ся, а деякі з великої радости обіймають ся і цілують ся...

Зараз зійшли ся до купи молоді сьпіваки і сьпівачки і повстав великий хор. Залунали на місті народні пісні голосно, сильно аж під небозводи.

В однім кінци товпи почали сьпівати стародавну болгарську пісню про побіду Болгарів над Греками. Але зараз якось змішали ся й утихли. Чути було оклики: „Тихо, не сьпівайте тої пісні, Греки тепер наші приятелі і союзники! Най жиє Греція!"

І знов товпа дальше сьпівала болгарські патріотичні пісні, понайбільше пісню: „Шумі Маріца окровавлена".

Голосна пісня гомонить, а дзвони дзвонять і дзвонять. Радости і втіхи без кінця. А тимчасом товпа росте, зростає. Приходять і жінки, надбігають діти.

Несподівано появив ся серед товпи цілий відділ хлопців із запаленими смолоскипами в руці. Смолоскипи горять і видають сьвітло на цілу товпу.

Роздали ся оклики: Ходімо до Сербів і до Греків!

І ціла товпа серед сьпіву перейшла улицями при сьвітлї смолоскипів наперед під будинок сербського заграничного посла, а потім грецького, де відсьпівали народні пісні та підносили грімкі оклики: Най живе Сербія! Най жиє Греція! Слава і честь сьмілим воякам, що побили музулманів!

Посли виходили з родиною на ґанок і дякували за привіт. Товпа привитала їх рясними оплесками.

Потім товпа ще вернула ся на ринок і там закінчило ся се народне сьвято побіди, почім учасники маніфестації спокійно розійшли ся до дому.

Ось-так виглядало се велике народне торжество Болгарів, якого вже давно не памятають."

Цікава подорож наоколо земської кулї.

Тими днями в театрах Ню Йорку появив ся Julius Rath, бувший продавець нюйорських ґазет, котрий саме тепер кінчить свою подорож наоколо земської кулї.

Юлїй Рат зістав перед кільканайцяти роками вибраний з поміж 100 розносциків ґазет, щоби в протягу 18 років обійти кругом земський ґльоб і вернути назад у те саме місце. Він розпочав свою подорож в р. 1897 з міста Ст. Луіс, Мо., а має її закінчити на виставі „Панама-Пасифік" у Сан Франціско, Кал., що відбудеть ся, як звісно, 1915 р. Підчас переїзду через воду Рат мусів 12 годин на добу ходити безустанно по палубі корабля, бо йому дозволено було відпочивати тільки половину уїханої водою дороги; другу половину мав після угоди перейти пішки, очевидно на помості парохода. Доси він перейшов вже 495 тисяч миль, а останок (5 тис. миль) має перейти до часу отвореня панамсько-пацифічної вистави. Через час дотеперішної подорожи Рат зужив чи радше сходив 440 пар черевиків. Підчас тої вандрівки йому не вільно якнебудь працювати, анї жебрати, анї позичати, анї красти, а при кінци своєї подорожи мусить мати 1000 дол. готівки і пса. Коли скінчить свою подорож, дістане від одного клюбу з Ст. Луіс 30 тисяч долярів.

Вийшовши на сцену в однім нюйорськім театрі, враз із своїм невідступним товаришом-псом, зацікавив сей вандрівник своєю особою і своїм ориґінальним одягом усю зібрану публику. Перші його слова були перепрашаючі публику, що може його особа нікого із присутних не заінтересує, а забере тільки людям час, перериваючи на кільканайцять хвиль представлене. Зі сторони публики посипались оплески, оклики радости і зацікавленя. Заохочений слухачами Рат згадав наперед про себе яко колишнього продавця ґазет, а відтак сказав про услівя заключеної угоди з виславшим його у дорогу клюбом, та оповів деякі подробиці із своєї подорожи, про які я вже говорив висше. Потім виняв з бічної торби доволї грубу книжку і став показувати посьвідки зі всїх европейських міст, через котрі йому доводило ся переходити. Свої вражіня про Росію схарактеризував так: „Правда, розлогий се край, але російське правительство єсть попросту сказавши — лайдацьке. Робучий народ жиє в великій нуждї. Переходячи села Росії, подибує ся в селї заледви один або два оказалї будинки, в яких жиють богачі, властителї великих обшарів землї, що суть управлювані через бідний народ за нужденну винагороду. Я дійшов аж до Москви, звідки мав удати ся через Сибір до Хін, але щож, тут мене уже не пустили дальше в дорогу. Перший стрічний поліцай приступив до мене і став про щось розвідувати ся у незрозумілій менї мові. Я йому показав американський пашпорт, але він вказав пальцем на мого пса і повів мене на поліцію. Тут доперва привели якогось чоловіка з поліцийних арештів, котрий розмовив ся зі мною в анґлїйській мові. Від сего чоловіка я довідав ся, що мене арештовано за те, що мій пес не має лайсенсу (лїценції) і що не єсть зареєстрований між псами Москви. На се я відповів, що не маю чим заплатити за реєстр, а впрочім мене се навіть не обовязує, бо мій пес є Американином, а я лише разом з ним хвилевим подорожним, котрому дорога випала через Москву. За сю відповідь мене запроторено на 3 днї до арешту! От так мене принято в Росії". (А що на се ступайки від „Правди"?... Росія рай, га?...).

Був я також між австрійськими Русинами — говорив дальше Рат. — Переходячи їх оселї зі Станиславова через Стрий до Львова, зустрічав я всюди людий чесних, які мною дуже цікавили ся і були менї дуже раді, наколи я у котрого з них заночував. Між ними я научив ся кілька руських слів, які тут радо перед вами повторяю: „Як ся маєте, пане", „може хочете їсти", „звідки", „бувайте здорові". Подибав я між ними і таких людий, котрі могли розмовити ся зі мною мовою анґлїйською. Коли довідали ся, хто я є і звідки, то мною радїли і гостили, а часто підпомагали матеріяльно. Суть то Русини, котрі ненавидять Росію, а зовуть себе **Українцями.** Вони скаржуть ся на Росіян, а також на Поляків за те, що вони їх переслїдують. Прикро менї, але мушу сказати, що і Поляки в Галичинї зі мною зле обходили ся, називаючи мене (сказав в польськім язиці): влученґа. На сїм слові він закінчив про Европу і перейшов до Хін.

По закінченю його мови, я удав ся за кулїси і тут попросив його на кілька хвиль розмови, перепросивши його наперед за докучливість. Я подякував йому щиро за похвалу Русинів і за його до них довірє. Він зпочатку збентежив ся троха, але опісля звернув ся до завідателя театру і сказав до него: Видиш, сей пан, котрий тут прийшов мене поздоровити походить власне з тих Русинів, про котрих я оповідав тобі вчера через цілий день: про їх гостинність, добре серце і про їх гарні обичаї". Відтак він сказав до мене: „Дякую тобі, пане, за щиру подяку, висказану тобою, а рівнож подякуй від мене своїм землякам за їх щире приняте мене в Галичинї. Прошу подякувати їм дорогою публичною".

Уся та подія мала місце в нюйорськім театрі на 3-ій Евенї, між 30 а 31 улицею, дня 21-го листопада с. р. о годинї 9. вечером.

С. М. Куїлевський.

НАДІСЛАНЕ.

(Конець справозданя Сестер Служебниць Ч. В. В. в Філядельфії).

Виказ доходів і розходів по нинїшний день на дім сирітський в Філядельфії і на школу і монастир в Chesapeake City, Md.

А) Доми в Філядельфії коштують: - - - -		$24.500.00
на сю ціль виплечено		
за один Hp. 834 -		5.000.00
за один Hp. 832 -		2.000.00
податок за рік 1911		
за один Hp. 834 -		124.95
за один Hp. 832 -		132.30
вода за рік 1911 за один Hp. 834 - -		19.00
за один Hp. 832 -		24.00
викупно асекурації - -		104.57
адвокатови - - - - -		93.02
процент за дім Hp. 834 -		351.00
процент за дім Hp. 832 -		540.00
видаток на уряджене і реставрації у внутрі - -		1.817.20
Разом		$10.706.04
Дохід зі складок	$3.685.87	
дохід з ренту -	340.00	
Разом	4.025.87	
		4.825.87
Остає		$6.680.17

котру то суму доложили Їх Преосьвященьство Кир Сотер Ортинський.

Б) Доходи і розходи в домі Сирітськім в Chesapeake City:

1) інвентар живий і знаряди господарські - -	$1.525.92
2) насїнє і оплата робітників	608.30
3) видатки на уряджене і знаряди у внутрі дому -	604.59
4) асекурація - - -	33.77
5) процент 6-місячний від морґічу - - - -	250.00
6) адвокатови за вироблене морґічу - - - -	137.50
7) корпорація в Мериленд Стейті - - - - -	157.00
8) корпорація в Пенсильванія Стейті - - -	242.50
Разом	$3.462.58
На се малисьмо за зібрану пшеницю - - - -	832.67
з колєкти зі всїх місцевостях $993.86, з котрої то суми потрутить ся ще Служебна Фундація, на разі незвісна бо книги еще не готові. - - -	993.86
Разом	1.826.53

Рахунок представляєсь так:

Розхід -	$3.462.58
Дохід -	1.826.53
Дефіцит	$1.636.05

Нові книжки і виданя.

Ілюстрований Народний Календар Товариства „Просьвіта" на звичайний рік 1913. Річник XXXVI. Коштом Тов-а „Просьвіта" у Львові. Ч. 369. Львів, 1913. Сторін XXXII+208+88. — **Зміст: Часть календарська:** Пануюча планета. Затьміня сонця і місяця в 1913 р. Пасхалїя. Пости греко-кат. і римо-кат. Десять столїть української історії. Календаріюм і історичний календар. Ловецький і рибацький календар. — **Часть літературна:** Стефан Ковалїв: Олекса Щупак. Іван Франко: Себе самого поперед застав робить. З. А. Серфпутовський: Недуга над недугами. З білоруської мови переклав Михайло Лотоцький. Яків Щоголів: Ткач. Аветис Агаронеан: В тюрмі. З вірменського переклав М. Я. Уляна Кравченко: Чи є що краще, як в тиші трудитись. Петро Розеґґер: Сільський хірурґ. Іван Франко: Гадки. — Грицева шкільна наука. Афоризми. Т. Шевченко: Калина. Загадки. Вільгельм Гавф: Казка в строю Альманаха. З німецького переклав М. Я. Іван Франко: Притча про приязнь. Стефан Ковалїв: З практичної школи. О. Олесь: Над колискою (пісня матері). Леонїд Глїбів: Загадки. Антін Чехов: Дами. З російського переклав Івка. В. Сивенький: Україна. Антін Лотоцький: Михайло Семилїток, оповідане з народнього перекази. Леонїд Глїбів: Над Дніпром. Відгадки на загадки. М. Возняк: Іван Франко. З нагоди ювилею сороклїтної лїтературної працї. І. Крипякевич: Шкільне жите в давних часах. М. Возняк: Сороклїте лїтературної працї співця бездольних. М. С.: Найбільше сьвято всеї України. Столїтні роковини уродин Т. Шевченка. Юлїян Ловицький: Шкільна конкуренція. Діточе царство. З редакційної теки „Дзвінка". Український університет у Львові і російська Україна. Ю. Ловицький: Дбаймо про наші народні школи! (Кілька практичних рад і вказівок). Як стоїть справа українського університету у Львові. Австрійська Украіна на виставі в Одесї. Івка: Викорінюймо з поміж себе лихі звичаї. Замітки про уживане алькоголю і курене тютюну. Учім дітий чемности. Аркадій Аверченко: Робінзони. З російського переклад Я. Весоловський. В. Мереньків: В глибинах океану. Зріст зелїзниць мірою культури. Бактерії — приятелї чоловіка. (За Айхгольцом подав Чепига Іван). Край без алькоголю. Дещо про полудневий бігун і його відкрите. Господарська прогулька українських рільників до Чехії. М. Творидло: Як селяни витворюють рільничий промисл. В ремеслї і промислї економічна сила народу! В. К—лів: Про обезпечене на жите. Хліб. Про рентові оселї і рентову позичку. З року на рік. Посмертна згадка. І се і те. Слїди ріжнородних лїсних і полевих зьвірят. Скількість лїсів на сьвітї. Лїсний воздух. Одіж, в якій безпечно пливати. Викинені мілїони. Найважнїйші гіґієнічні правила. Співацьке товариство „Боян" в Новім Санчи. Відвага в щоденнім житю. Загальні правила охорони перед сухотами. Механїчний чоловік. Циґаро на услугах психольоґії. Печери в Кривчу. Село шахістів. Дещо з історії почти. Підземна почта в Льондонї. Про ребуси та їх відгадуванє. Перший дім тов-а „Сокіл" в Галичинї. Числа велити. Гіґієнічні поради. Ради для господарів. Ради для господинь. Ріжні ради. Для розривки. Жарти, дотепи і анекдоти. Ребуси. — **Часть інформаційна:** Почтові постанови. Інформації для їдучих зелїзницями. Міри і ваги. Переміна сяжнів кв. і морґів на гектари. Табеля заміни корон на чужі валюти. Табеля заміни корон на марки і марок на корони, обовязуюча на почтах німецького цісарства. Табеля переміни чужої валюти на корони і сотики. Табеля відсоткова. Короткий спосіб обчисленя відсотків за днї. Скалї стемплеві і податок особисто-доход. Витяг з тарифи стемплевої. Поверхня землї. Календар вагітности домашних зьвірят. Управилейовані ярмарки в Галичинї і Буковинї. Для тих, що їдуть до Прус. Обчисленя при будівлях. Військові приписи. Нові постанови про однорічних добровольців. Військові реклямації. Відшкодоване для родин резервістів. Військові урльопи на час жнив. Платня за підводи. Фахові школи в Галичинї. Кілько висівати і як видають господарські ростини. Коротка наука рахованя. Провідник по Львові. Показчик до пляну міста Львова. Міська електрична зелїзниця у Львові. Тарифа оплат за їзду фіякрами і дорожками в округї міста Львова. Дещо про писанє листів. Кілька уваг про се, як поводити ся на вулиці і в товаристві. Адвокати Українцї в Галичинї і Буковинї. Нотарі Українцї. Лїкарі Українцї. Українська преса. Оголошеня.

Сей календар прикрашений дуже гарною вінєтою роботи І. Косинина, а крім того має ще у своїм текстї поверх 90 ріжнородних ілюстрацій і 1 мапу: План Львова. Календарі „Просьвіти" визначають ся завсїгди гарним виглядом і ріжнородністю та добором лїтературного матеріялу, та календар на рік 1913 перейшов всякі ожиданя нашої читаючої публики. Члени Тов. „Просьвіта" мають у тім календари дуже красний дарунок, бо вартість сеї грубої і вельми інтересної книжки перевисшає значно ту дрібну квоту, яку члени „Просьвіти" складають як річну членську вкладку. Сей календар повинен рішучо найти ся в кождій руській хатї. Дістати його можна в канцелярії „Просьвіти" у Львові (Ринок ч. 10), або у наших руських книгарнях в Америцї.

ПРОГРАМА СЬВЯТОЧНОГО КОНЦЕРТУ,

який уряджують

русько-українські Товариства в Филядельфії в честь Їх Преосьвященьства КИР СОТЕРА С. ОРТИНЬСКОГО

з нагоди пятилїтної річниці вступленя на владичий престол:

1). Вступне слово — п. Т. Грицей
2). Кантата — хор мужеський
3). Діточі декламації (дві)
4). Дует — скрипка в супроводі фортепяна; а) Витай нам Христе пресьвятий; б) Американський гимн; в) G. Verdi Il Trovatore — виконають пп. А. Р. і С. Е. Серафини
5). Вербицкий: „Думи мої" — мішаний хор
6). Діточі декламації (дві)
7). Лисенко: „Ой Днїпре" — сольо барітонове, виконає п. Г. Яцишин
8). а) Henry Tolhwist: „Reve Angelique; б) Наша славна Україно — сальо скрипкове, виконає п. А. Р. Серафин
9). Іван Франко: „Каменярі" деклямація мужеська, виголосить п. С. Демків
10). Ф. Колесса: „Вулиця" — виконає мішаний хор
11). Діточі декламації
12). Лисенко: „Боже великий" — діточий хор.

Концерт відбуде ся дня 8-го грудня с. р. в Mercantile Hall,

849 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Початок точно о год. 7-ій в вечер.

Вступ вільний.

Добровільні жертви на Сиротинець в Филядельфії з подякою приймають ся

Комітет.

Два листи з поля війни.

Як обходять ся Болгари з турецькими невільниками?

Дописуватель одної німецької ґазети, котрий мешкає в столичнім болгарськім місті в Софії так описує, як обходять ся Болгари з турецькими бранцями:

„По турецьких жовнїрах, яких Болгари взяли до неволї, можна вже трохи пізнати стан цїлого турецького війська. Я відшукав перед кількома днями 400 турецьких бранців, котрих забрали сюди (до Софії) з під Юруш (близько Адріянополя).

„Людий приміщено в касарни артилєрії; на денну страву дістають: 2 фунти хлїба, рано гербату, в полудне не цїлий фунт мяса, вечером росіл (ішорба). Переважно є се резерва, сталих жовнїрів дуже мало: є там Турки з Малої Азії з брунатними овечими очима, европейські Турки зі свобіднїйшим зором, кучеряві Вірменцї і Греки, завзяті Помаки зі сильними грудьми, як у волів, слабосилі, зле віджививані Болгари з північно-східної Македонії та один ясноволосий Босняк. Деякі з них служать вже шестий рік, инші відбули однорічну службу, а є і такі, що всего 12 днів носили оружє. Частина добре обута, половина прийшла в пантофлях. Ніхто з них, кого я лише питав, не знав назвища свого полковника, не кажу вже ґенерала. Вони нічого не знають про війну, крім того, що їх ведено до нападу, а чому війна вибухла, сего ніхто ще й нинї не вміє сказати. І таким, під кождим зглядом зіпсутим, бездушним матеріялом хоче Туреччина міряти ся з напором молодої, сильної добре зорґанізованої і бодрої болгарської армії.

„Ся перевага Болгарів виявила ся вже в способі веденя війни. Величезне число доси ранених Болгарів походить головно від гарматних куль, а лише мало від карабінових куль.

„Турецький жовнїр стріляє зле, бо не вміє використати так званої „візірлїнії" і не вміє відчитати на карабінї чисел віддаленя. У болгарських жовнїрів не можна було сего завважати вже по перших оружних стрічах; коли вони лиш запримітили, що кулї наприклад на 1000 метрів падуть густо, зараз підбігали вони сто, двіста метрів наперед і в сей спосіб оставали довго поза областию огню.

„Я вже згадував, що турецькі невільники дістають таку поживу як болгарські жовнїри в поли. Ще лїпше поводить ся турецьким офіцирам в болгарській неволї. Їх держать в готелях, водять до купелів, а вчера здибав я двох в міській реставрації, де вони свобідно попивали пиво. Також з раненими обходять ся Болгари таксамо як зі синами свого народа.

„Тим більше зворушив мене ось-такий вид: На двірци виладовувано вчера кількасот ранених Болгарів. Всї ранені Болгари старали ся бодро держати ся перед зібраною товпою, а деякі навіть *гордо* кликали до знакомих: *„То перемине, а потім знова вертаю до полку!"* Тільки двоє ношів перенесено мовчки: там лежали ранені, а їх голови були цїлком пообвязувані грубим полотном. — *„Турки викололи їм очи"*, пояснював жовнїр, що кульгаючи йшов за ними..."

Як виглядає тепер столиця Сербії?

Дописуватель одної московської ґазети, котрий мешкає в столичнім місті Сербії *Білгороді*, так описує теперішний вигляд міста:

„*Білгород* — незвичайно гарно представляєть ся нашим очам, коли приїздимо до него від сторони Дунаю; в серединї знов представляє вид міста, яке хотїли переставити, але покинули в половинї роботи і пійшли відси кудись далеко для важнїйшого і більше потрібного діла. Всюди видно забуті начиня, які були потрібні при будові хідників; на видних місцях міста лежать купи каміня в болоті, яке повстало з довгих осінних дощів. Видно, що нема тепер вже робочих рук — всї вони замість молотом і лопатою орудують оружєм в ожиданю, що небавком знов можна буде вернути ся до давної перерваної працї.

„Народу всюди досить богато. Гостинницї повні; всюди зпоза шиб першого поверха або ріжних пивниць виднїють голови похилені над ґазетами. Але більше тих голов вже сивих, або сильно сивіючих. Тепер політикою в Білгородї займають ся люди не військові; внуки бігають по вулицях та викрикують про останнї вісти додатків до ґазет, які появляють ся кілька разів денно. Діди їх читають, а батьки бють ся на війнї. З молодих людий і з людий середного росту остали ся в містї тільки ті, що є в якійсь службі або нездатні до ношеня оружя. Молодїж тільки переходить через Білгород, прямуючи дальше на поле війни. Се по більшій части спізнені добровольцї: Серби, Болгари, Македонцї з ріжних сторін Америки й Европи. Перед кількома днями приміром, пізно в ночи приїхав новий гурт студентів Болгарів з Києва. На другий день всї вони відїхали.

„В мовчаню міста, особливо вечерами, коли улицї вже зовсім пусті, даєть ся дуже відчувати дразлива і напружена трівога ожиданя. Телеґраф приносить з поля війни тільки одні звістки про побіди з'єдинених армій. Але тут, в Білгородї, ті звістки стрічають здержливо; нема анї шумних маніфестацій радости, анї вибухів крикливого патріотизму. Кождий, що остав ся тут не зі своєї волї, серцем з тими, що в тім часї далеко відси. Коротенькі телеґрами з поля битви ще не говорять, за яку цїну віднесли Серби сю або иншу побіду".

ВСЯЧИНА.

Машина до битя. Андрев, професор педіатрії (наука про діти) в унїверситетї в Шікаґо помітив, що мимо найщирійшої волї педаґоґ, караючи патиком дитину, мусить раз більше а раз менше переступати границю справедливої кари. Андрев винайшов отже машину, яка механїчно бє „в шкіру" і через се виміряє зовсім безсторонно кару. Машина ся збудована з бамбусу і олова, може вдарити 35 разів на мінуту. Останними часами ся машина звернула на себе увагу мешканців Шікаґо з сеї причини: До суду в Шікаґо зголосила ся жінка Андрева з просьбою, щоб ратував її і дїтий перед її мужем. „Має він — говорила вона — манію винаходити ріжні машини до домового ужитку і пробує їх на менї, моїх дїтях і слугах. Коли винайшов машину до механїчного митя голови милом при помочи щіток, які порушував ногою миючий ся, було ще пів біди, але коли він тепер винайшов машину до битя і пробує що дня на нас сю машину, маємо вже сего за много". Судія обіцяв візвати п. Андрева перед суд.

Від коли істнує хлїб? Хлїб знали Жиди і Єгиптяни вже 2,000 лїт перед Христом. Від Жидів навчили ся печи хлїб Греки і ті улїпшили спосіб печеня хлїба. По якімсь часї удали ся грецькі пекарі разом з римським військом до Італії і там заснували 163 лїт перед народженем Христа школу для пекарів. Школа та стала скоро дуже славною, а для пекарів віддавано дуже великі почести.Ті одначе пекарі не знали добре печи хлїба і ограничували ся до сего, що мішали муку з водою, робили круглі бохонцї та вкладали до печи. Пізнїйше аж винайдено, мабуть через випадок, квасне тїсто, а відтак дріжджі і від тодї почала ся розвивати штука печеня хлїба, тай розширювати ся на всї сторони сьвіта. Сегодня не можемо собі уявити, в який спосіб мусїли би обходити ся люди без хлїба, як би його не було.

Століте парохода. Ґлезґів і инші шкоцькі міста обходили на днях дуже сьвяточно столїтний ювилей першого пароплава. Кораблем тим був „Комете", котрий належав до першої на сьвітї лїнії парової мореплавби, зорґанізованої в р. 1812. Першим пароплавом, що переплив Атлянтійський океан, був „Саваннаг". Був се малий корабель о обємі 350 тон Сей корабель вирушив з Лїверпулю в маю 1819 р. а по 18 днях причалив до Ню Йорку. Вітрильні кораблї відбували сю подорож звичайно в 35—45 днях.

Голод і людоїдство в Китаю. Недавно прибув до Шанґаю спеціяльно висланий подорожний, що перейшов провінції Кіянґ-Су і Анхвей в Китаю (Хіни) і оповів тут нечувані річи про страшний голод і людоїдство у тих провінціях. Великий голод настав у тих провінціях ще від вересня м. р., коли то величезна повінь навістила рижеві поля і знищила увесь збір. Майже трета часть населеня вже вимерла, а ті, що полишили ся при житю. зїдають одні других. Дороги і прилюдні місця повні гниючих трупів, а що нема їх кому поховати, то можна надїяти ся пошестий.

Цікавий досьвід. Щоби переконати ся кілько горяча може знести чоловік, переведено в Парижі слїдуючий досьвід. По 4-годиннім топленю в печі, влїз до неї 43-лїтний Іспанець, убраний в вовняний одяг, такий самий плащ і соломяний капелюх. Іспанець був в печі 14 годин і сьпівав, коли коло него пекло ся курятко. Коли вийшов з печі, бючка виносила у него 134 в мінутї, 62 ударів більше, чим при входї до печі, Тепер огріто другу печ і „асбестований чоловік" влїз в друге. зїв курятко і випив фляшку вина. В печі було 100 степенїв Р., а бючка ударяла 176 разів в мінутї. Небавом повторив він свій досьвід третий і останний раз. Всунено його до печі з дошкою, на якій були сьвічки і замкнено дверцї. По пяти хвилях дверцї отворено; сьвіки стопили ся, а „огневий" чоловік вилїз зовсім здоровий і веселий. Бючка виносила 200. Коли з одної сторони не можна сему досьвідови приписати ширшого значіня, то з другої сторони учить він нас, що — коли треба — то і звичайний чоловік може знести о много висшу теплоту, як се загалом припускають, без шкоди для свого здоровля.

Незвичайна дитина. „Саратовскій Вѣстникъ" згадує про одного шестилїтного хлопця Володимира Зубрицького, який відзначає ся незвичайною памятю і умовою зрілостию. Сей хлопчина множить в умі і дїлить пять і шість чисельні рахунки, затямлює по трох хвилях таблицю однозначних чисел, розставлених в квадраті і розписаних на 5 або 6 рядах із стількиж числами в кождім. Свобідно вичисляє він по черзї числа таблички в прямовіснім і поземім ладї і бачить точно перед собою таблицю. Дуже добре знає він історію. Крім сего пише сей незвичайний хлопчина гарно, читко і без граматичних похибок. Спосібність Володимира виявила ся при отсій нагоді: Минулого року старший його 9-лїтний брат не міг розвязати одної аритметичної задачі. Малий Володимир слїдив за братом і зараз розвязав в памяти задачу, хоча не умів ще тодї нї читати, нї писати.

Племя білих Ескімосів. З Льондона доносять про дуже цікаві відкритя дослїдників Гіяльмора Стефенсона і д-ра Андерсона, котрі перебули чотири роки в арктичних краях. Першу зиму перебули вони на Аляшцї, другу на півострові Паррі, трету в заливі Коронейськім, а четверту знова на Паррі. Оба подорожні привезли з собою много оказів, та азійські гончарські вироби, які найшли у Ескімосів. В Коронейськім заливі подибали подорожні племя білих Ескімосів, около 2.000 людий, з синіми очима і рудим волосєм, котрі з монгольськими Ескімосами не мають нічого спільного, крім мови. Але в тій мові найшов Андерсон слїди скандинавських слів. Він догадує ся проте, що вони походять від тих Норвежців, котрі вибрали ся на здобуте Ґренляндії, понехали однак сей намір і осїли ся в Новій Фунляндії. Чума відтяла їх зовсім від Европи.

Двайцять шість років з одним капелюхом. Крисаня Василя Подака, Русина Мармороського з села Блїдар на Угорщинї, стала справдї вірним, нерозривним товаришом свойого ґазди. Подак подружив ся перед 26-ма роками та купив собі нову клебаню в Сиґотї за 50 крейцарів, аби ставити ся до шлюбу пристойно. Та Подак носить і до сего дня ту саму крисаню. Аби її зробити трівкою, — після власного оповіданя — замочив і виварив він її на вівчанім маслї. Мокла вона там два дни. Грубий постав всисав тут стілько масти, що від тодї не береть ся до неї нї дощ, нї пара, а протягом довгого часу капелюх прибрав твердоту ніби то бляхової плити. За 26 лїт Василь Подак і не мав другого капелюха. Що сказали би на се наші — панї?

Мін. Мілєран на кони. Французький міністер війни Мілєран, хотїв конче навчити ся їздити верхом, щоби взяти участь у військових маневрах. В тій цїли кілька разів ходив „інкоґніто" до військової школи їзди, де мав його сеї штуки вивчити один полковник, найлїпший з їздців. Помимо справности учителя, робив пан Мілєран слабі поступи. Інструктор міністра зі здивованєм і зі згіршенєм приглядав ся Мілєранови, якому лекше було виголосити 10 промов, ніж сїсти на коня. Врештї знетерпеливлений конюший крикнув: — До ясного грому! Вам, пане, красше кури щупати як їздити на кони! Де ви служите? В якім полку? Хиба ви є поручником піхотної резерви, бо неможливо, щоби Франція мала таких нездарних кавалєристів! На случай війни не всидите на кони і години. Чистий сором з такими кавалєристами. Пан Мілєран слухав терпеливо. — Де ви служите? питаю знова — кликав конюший. — В Парижи. — А який степень? — Не маю жадного, пане полковнику. — Що?... Жадного? — Нї, пане, бо маю то нещастє, що я є міністром війни". Полковник випростував ся по військовому, але з недовірєм глядів на свого найвисшого шефа, котрого перед хвилькою так кренко злаяв. Від того часу пан Мілєран не показував ся вже більше в уїжджальни.

Виданє Евангелія з 1092. року. Читаємо в „Радї": Сими днями видруковано дорогоцїнну памятку славянського письменства, так зване Архангельське Евангеліє, що переховуєть ся тепер в московському Румянцївському музею. Памятка ся своїм віком наближаєть ся до Евангелія Остромирового. На перекладї з грецької мови відбиваєть ся перша славянська редакция, найблизша до перекладу Кирила й Методія, а сам грецький текст наближаєть ся до тексту найдавнїйших грецьких кодексів Евангелий IV. до VI. віку. Мова перекладу наближаєть ся до українського, київського говору. Рукопись Архангельського Евангелія складаєть ся з 178 аркушів перґаменту малої чвертки, списаних уставом в один стовпчик. Перґамент всякої вартости: є аркуші досить грубої роботи, а є й сьвітлїйші, кращі. Оправа з дощечок, не обтягнутих скірою. Уставне писанє ясне й читке, хоч подекуди лїтери закапано воском, а також помітно плями від пальців. Писано книгу не однаковим уставом, наприкінцї є лїтери пізнїйшого начертаня, що попадають ся вже в XIII. віцї.

Не забувайте, Земляки, за старий край! Збирайте датки на „Рідну Школу" і инші народні потреби!

Одинокий наш лікар в Ст. Луіс, Мо.

Д-р. БРЕЗАНИ.

Лічить із всяких недуг мущин, женщин і дітий.

Офіс під ч.

1625 CASS AVE., ST. LOUIS, MO.

Bell Telephone: Tyler 166 R.

Години урядові: від 9—10 рано, від 3-4 попол. і від 7—8 вечер. В неділї лиш від 9—11 рано.

Гидропатичний Інститут

лікаря Фелікса Комари N.D.

Лічить всякі мужеські і жіночі слабости способом гидропатичним, як: масованєм і всілякими купелями так паровими як і електричними.

Поради удїлюєсь даром.

Адреса:
322 CONGRESS ST. COR. WEBSTER AVE., JERSEY CITY, N. J.

Год. урядові: від 8 ої рано до 9 ої веч.
Tel. 4145M., J. C.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школї або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся независимими. Наука тревае 3 місяці; по її скінченю видаємо дипльом. Адресувати:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Im. з 17 камінями

желїзничий годинник

для мущин

і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з гваранцією на 20 літ, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно на спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і гварантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за пісьліплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, а тим прівилейом, що кождий може його оглянути, і єсли єму не подобає ся — то тоді не потребує платити анї одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Я ЛІЧУ ЛЮДИЙ АБИ БУЛИ ВИЛІЧЕНІ.

Моя довголїтна практика і знанє на Ваші услуги. Всї тайні недуги: утрата животности, закаженє крови, розширенє, стисненє, утрата крови, висушенє, пропуклина, гемороїди, слабости нирок і міхура. Лічу тревало, по умірковані́й цїні.

Порада даром. Прийдїть і оглянь те анатомічний музей та зобачте чоловіка в здоровлю і хоробі. Вступ вільний. Затямте, що я лічу людий аби були вилічені в далеко коротшім часї як хтонебудь иньший.

Dr. WARD,

417 6th Ave., NEW YORK, N. Y.

(Близько 25 ої улиці).

Години: від 9. до 8., в недїлї від 10 до 2

Єсли маєте слабий зір, терпите на запалене очий і біль голови або єсьте загрожені слїпотою, удайте ся по пораду до

ОКУЛІСТА

L. FRIEDNER-A O. R. D. O.

29 Newark Ave., побіч Cooper Pl.

Відповідно до зору окуляри від $1.00 вгоре.
Спеціяльність: Окуляри для шкільних дїтий.
Направ яє шкла. Ґарантія запевнена.
Отворено від год. 8 рано до 8 вечер

INTERNATIONAL COLLEGE OF MIDWIFERY

AT SCRANTON, PA.

Др. І. Шлюпас, предс., 1419 N. Main Ave.
Др. П. Карлусі. секр., 435 N. 6 Ave.
Др. І. Кульчицкий. кас., 1125 Pittston Ave.

Одинока руська школа акушерії в Америцї, де можна вивчити ся науково і практично положництва. Курс тревае 4 місяцї. Оплата за науку виносить 100 долярів. По укінченю студій видані дипльоми суть важні на цїлу Америку.

Інтересовані звіляють зголосити ся на адресу:

Dr. J. KULCZYCKI
1125 Pittston Ave., Scranton, Pa.

BULL DURHAM — ПЕРВОРЯДНИЙ ТЮТЮН.

Улюблений ґатунок через 52 літ.

52 літ заслуженої слави — се найліпша рекомендація тютюну „BULL DURHAM“. Про його якість сьвідчить і та обставина, що попит за ним стоїть завсїгди на першім місци поміж усіми иншими родами всїляких тютюнів. В однім тільки минувшім роцї розійшло ся „BULL DURHAM“ тютюну 352 міліонів мішочків.

„BULL DURHAM“ надаєть ся так добре до файок як і на папіроси. Продаєть ся в муслїнових мішочках по 5 центів за штуку; з одного такого мішочка буде найменше 40 папіросів. За таку малу ціну дістаєте найліпший, найчистійший тютюн, котрий своєю якістю перевисшає всї инші ґатунки. Переконайте ся самі і скажіть, чи знайдете який иньший тютюн, котрий смакував би Вам більше ніж сей славний „BULL DURHAM“

Правдивий

„BULL“ DURHAM

ТЮТЮН ДО КУРЕНЯ В ЛЮЛЬЦІ І В ЦИГАРЕТКАХ.

10 звичайних цигареток коштує 5 цнт.
10 ліпших цигареток коштує 10 цнт.
10 найліпших цигареток коштує 25 цнт.

А ВИ МОЖЕТЕ СКРУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ОДНОГО ПОЛОТНЯНОГО МІШОЧКА З НАЙЛІПШОГО ТЮТЮНУ „БУЛ ДУРГЕМ“. ДІСТАНЕТЕ ВСЮДИ.

Пачка цигаретових паперців дає ся даром.

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO COMPANY
STOCK OWNED BY
THE AMERICAN TOBACCO COMPANY.

ДРУКАРНЯ

СВОБОДИ

виконує всякі ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ ГАРНО І ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ.

Доми без коминів.

Ви неораз бачили безкоминові хати, будовані контракторами для ріжнородних цїлий. Вони майже постійно удержувані тепло й вигідно в часї студени через

PERFECTION
SMOKELESS
OIL HEATER

Де форнеси або звичайні печі не можуть бути ужиті, або де звичайне тепло не є вистарчаюче — там Ви відчуваєте потребу сих наручних „Perfection Heaters“.

Як маєте дім без комина або студену невеличку комнатку, або великанський форнес, то схочете напевно покористувати ся „перфекшен гітером“. Переносить ся легко з місця на місце. Оздобний. Дешевий. Тревалий роками. Всюди у торговцїв.

STANDARD OIL COMPANY
(Incorporated in New Jersey)
Newark, N. J. Baltimore, Md.

Адвокат і оборонець

Joseph Heller

перепровадив ся під ч. 106 East 7 ул., New York City, напроти костела, де також уділяє поради правної від год 5—8 вечерами. Для робітників в випадках смерти і калїцтва уділяє поради цілком дармо.

25

Слухайте панове! Не дайте себе вивискувати! Чи знаєте про те, що шифкарти подешевіли? Хто їде до краю, сей нехай не платить більше як 25 дол за шифкарту! Тільки належить ся! Тільки ми беремо! Експресові пароходи! Пишіть тільки до нас! Довідаєте ся правду!!!

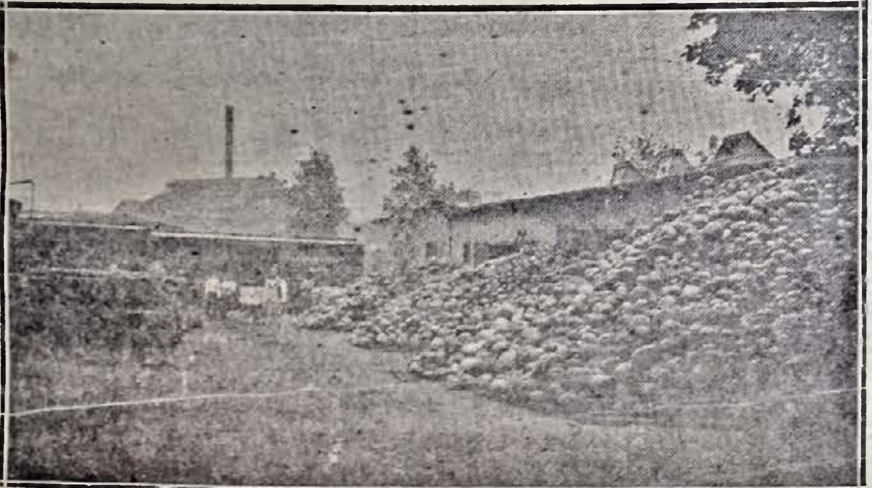
ДОЛЯРІВ ШИФКАРТА ДО КРАЮ.

Особні карти! Доповня харч! Даємо нічліг! Вдоставляємо вінувки! Виробляємо вільний переїзд через границї! Шукаємо за костумерами абы їх вдоволяти а не вивискувати! Переконайте ся! Шліть завдатку 2.00 дол аб пишіть по інформації.

$30 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИКИ $30 дол.

А хто хоче за 8 дол. поїхати до краю на найл[illegible] пасажирських шифах?
Нехай кождий пише до нас сейчас [illegible] вияснення. Адреса:

AMERIKA EUROPE CO., 2 Carlisle St., New York City. Число телефону 3459 Rector.

Паковане до ваґонів гарбузів і грушок на фармі в околици Мілвіл.

Позір! ЄЩЕ ЩОСЬ НОВОГО! Позір!

РОДИМЦЇ! Тут подаємо понизше дещо нового про першу руську кольонїзацію в West Milville, New Jersey. Се єсть справді правдива руська кольонїзація, бо велике число руських родин позакуповували землю. Компанія навіть поназивала кілька стрітів по руськи. Фамілії, котрі у нас позакуповували, зачинають ся по троха спровалжувати до Мілвіл, бо задумують з весною управляти свою землю.

РОДИМЦЇ: Чи не добре мати о чверть години ходу від міста Мілвіл і від фабрик свій кавалок землї і свою хату і мешкати межи своїми, чути ся якби в роднім краю. Не один о тім думав, що се було би добре, але чи воно так єсть, як ся Компанія в своїх оголошенях писала і пише.

РОДИМЦЇ! Що ми писали і пишемо, то нич більше, як лише щира правда. Титул власности маємо добрий. Хто купує за готівку, дістає без жадних перешкод і без жадних довгів чистий **Guarantee Deed**, т. зв. по нашому „Інтабуляція“. Хто знов купує на виплату, дістає контракт. При робленю контракту купуючий вимавляє собі, в який спосіб він може сплачувати: місячно, квартально, пів-річно або річно. Єсли хоче виплачувати місячно, то контракт робить ся з таким застереженем: Купуючий не мусить до двох місяцїв навіть повідомляти, чому не прислав (не приніс) свої рати; єсли би не міг і по двох місяцях, то мусить повідомити Компанію і подати причину. В той час Компанія дає пільгу і чекає далї. Хто закупить і вложить задатку на 5 акрів 100 долярів, а врazі його смерти, то хотьби він анї одної рати не заплатив, то його спадкоємцї без жадної доплати дістають чистий **Guarantee Deed.** — Зі сторони полуднево східної наших ґрунтів нема навіть цїлих 6 миль до великого міста **Bridgeton, N. J.** Bridgeton єсть містом повітовим, Cumberland County, і єсть осмим портовим містом в Злучених Державах. Має 54 фабрик ріжних виробів, котрі тут подаємо: 3 Glass Manufacturing Plants; 2 Gasoline Engine Works; 5 Machine Shops; Electric Light and Power Plant; 3 Shirt and Shirtwaist Factories; 3 Iron Foundries; 2 Artificial Ice Plants; 3 Candy Factories; 2 Flour Mills; Illuminating Gas Plant; Wrapper Factory; 7 Fruit & Vegetable Packers; Dye and Bleaching Plant; Hosiery Mill; Plant for Condensing Milk; Lithographing Plant; Silk Dress Factory; Ship Yard; Mould Making Plant; Plant for the manufacture of Dies and Presses of every size; Turkish Towels and Bath Robing; Carriages and Wagons; Printing Presses; Steel Castings; Baskets; Tin Cans; Brick; Gloves. — Спис фабрик міста Мілвіл подамо пізнійше. — Інтересовані приїжджайте, доки маєте добру нагоду, осудіть самі, чи не добре мати кавалок землї при великих містах та так численних фабриках і при щоденній комунїкації. — Перед приїздом просимо нас повідомити на понизшу адресу. Пишіть по руськи, бо в нашім бюрі занимають уряди Русини.

D281

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,

441 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Streets, PHILADELPHIA, PA.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ“

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяціє до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинги брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза“.

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і инші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана з гори та в цїлости. В противнім разі оголошене безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає нїякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошене несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає нїяких поквітовань.

В МІСЯЦЮ ЖОВТНИ 1912 Р. ПРИСТУПИЛИ СЛІДУЮЧІ НОВІ ВІДДІЛИ І ЧЛЕНИ ДО Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Товариство „Просьвіта" в Вестбурі, Н. Й.

В. 334. Микитюк Іван, Гладкий Стефан, Гладкий Григорій, Решотко Іван, Гладка Марія, Гладка Катерина, Горішна Агафія, Рудик Марія, Шпундер Марія, Года Прокіп, Года Теодозія, Бородавчук Антін, Мазій Палажка, Года Тимко, Лещук Христина.

Сестр. Успенія Пр. Діви Марії в Сайнсвіл, Па.

В. 335. Ґелба Марія, Вискович Марта, Ревентович Пелягія, Дитиняк Пелягія, Добровська Текля, Чорній Катерина, Петруляк Марта, Блашко Катерина, Кантор Анна, Троян Марія, Прочко Анастазія, Жидяк Марія, Роман Ева, Ханас Христина, Кренціґлова Анастазія, Карчмарак Марія, Гулич Марія, Кевес Марія, Павук Катерина, Миґалик Катерина.

Товариство „Український Сокіл" в Клівленд, О.

В. 336. Волянський Василь, Коваль Петро, Федорчак Томаш, Купчик Олекса, Затворський Петро, Заремба Петро, Сьвідзінський Володимир, Карась Іван, Марад Николай, Чарнота Андрій, Клим Іван, Яким Іван, Варшевський Лесь, Курица Панько, Лазука Антін, Маречко Юрко, Конішевський Юрій.

Сестр. Непорочного Зачатія Пресьв. Діви Марії в Скрентон, Па.

В. 337. Демкович Анна, Кунда Рузя, Петровська Катерина, Бережанська Тятіана, Ворона Марія, Андрійчик Анна, Петрицька Павліна, Кухтичка Марія, Сокира Марія, Грнза Каська, Поточник Анна, Козловська Анастазія, Яжина Анна, Ленько Анна, Соколовська Марія.

В. 1. Креґель Іван, Гала Адам, Следзьона Петро.
В. 3. Хиляк Юлія.
В. 7. Томашевський Дм., Бесядецький Владислав.
В. 8. Шкирпан Тит, Фецини Іван, Кузьо Іван, Фельо Теодор.
В. 9. Луковський Іван, Твардик Яков, Камак Антін.
В. 10. Ярош Марія.
В. 11. Розум Лукаш.
В. 13. Михасів Семен.
В. 14. Стецик Стах.
В. 16. Дацей Василь, Біско Іван, Грубовчак Павло.
В. 19. Панашій Матвій.
В. 20. Данило Шевчик.
В. 25. Ющак Петро, Банацький Андрій, Семаницький Андрій.
В. 27. Греґен Яков.
В. 28. Боднік Даниїл, Трияновський Анд.
В. 29. Каплун Іван, Радко Теодор, Хромчак Николай, Клим Тимко, Кобель Іван (молод.)
В. 31. Сулін Йосиф.
В. 33. Хлібик Стефан, Павлиса Іван, Симончик Андрій, Вітушинський Киприян, Чмир Петро, Корницький Гриць, Москалюк Василь, Тхорик Антін.
В. 35. Сербин Іван.
В. 36. Полянський Іван I., Полянський Іван II., Кицей Михайло.
В. 37. Шушереба Федор, Круховський Теод.
В. 38. Рик Миколай, Сливка Дмитро.
В. 39. Дудинський Тимко, Клиш Николай, Ґернатович Ілія.
В. 42. Юськак Ілія, Вісневський Болеслав.
В. 45. Богдан Николай.
В. 47. Лазар Гриць, Гнат Федор, Ліщина Стефан, Гошилик Іван.
В. 53. Кисіль Іван.
В. 56. Козелко Стефан.
В. 58. Концевич Андрій, о. Уляницький Володимир, Лазоришин Михайло.
В. 61. Бочко Юрко.
В. 65. Завойський Михайло.
В. 72. Білиця Іван.
В. 73. Бойко Григорій.
В. 74. Кірик Анастазія.
В. 75. Сенишин Николай.
В. 76. Балик Стефан, Боклащук Юрій, Ґадамус Максим.
В. 77. Ярош Антін, Когун Антін, Чупіла Лев.
В. 78. Хоронжак Лукаш, Білас Іван, Борбачук Тимко, Смереканич Киприян, Ґеля Стефан.
В. 80. Клаванич Франко.
В. 81. Скушка Онуфрей.
В. 82. Смольський Юрко, Іванюк Вас., Івавічко Йосиф, Дзира Олекса.
В. 84. Вашута Іван.
В. 85. Ковальчук Андрей.
В. 86. Глушек Никола.
В. 87. Смільницький Микола, Кінь Теодор, Саланський Стефан, Сениц Михайло, Нестор Ількo, Пілишка Гаврило.
В. 91. Сидір Андрій, Кузьо Михайло, Вишатицький Іван, Думич Миколай, Курик Іван, Степанчик Василь, Морозович Стефан, Ясеницький Антін.
В. 92. Ойстрис Августин.
В. 93. Кміт Василь.
В. 95. Гурчесін Михайло, Ґачура Ілько.
В. 96. Король Назар, Добош Іван, Лишковяк Іван, Деленько Йосиф, Осановський Николай, Вовчак Григорій, Шкабара Стефан.
В. 99. Бурко Дмитро, Саів Стефан.
В. 100. Інглот Катерина, Споряик Ксеня.
В. 102. Молодець Йосиф.
В. 104. Гладич Іван, Єндик Йосиф, Рабець Федь, Вітичак Михаїл.
В. 106. Джаган Теодор, Хінальський Петро, Хінальський Теофіль.
В. 108. Стасюк Михайло, Трендовацький Петро, Пелех Дмитро.
В. 114. Репесак Василь, Долекюр Михайло.
В. 116. Лобас Василь.
В. 117. Крушельницький Володимир.
В. 119. Торба Іван.
В. 121. Лякович Іван, Доскач Андрій, Кіша Йосиф.
В. 123. Кирилюк Петро, Гришко Василь.
В. 125. Стопець Марія.
В. 126. Низький Іван, Плиска Юрій.
В. 127. Лютий Іван.
В. 129. Юраш Андрій.
В. 131. Матрей Марія.
В. 133. Іванків Гринько.
В. 143. Гуляк Андрій.
В. 148. Гавич Іван.
В. 151. Краюник Марія, Крайник Юлія, Бончак Марія, Гнат Настя, Слота Марія.
В. 155. Бордуи Онуфрей, Рогальчик Данило, Шило Василь, Пасняк Дорко, Паштетник Гр.
В. 156. Ружак Казимир.
В. 158. Мельник Олекса.
В. 160. Навроцький Теодор.
В. 161. Ріцкіс Іван.
В. 162. Федишин Михайло, Цокан Гриць, Дзік Лукаш, Пригорович Войтко.
В. 165. Шпирналь Іван.
В. 166. Мирма Прокіп.
В. 167. Жиговський Йосиф, Бачинський Александер, Леґутки Владислав.
В. 168. Цюпира Іван, Шемберк Никола, Лема Петро, Лема Николай, Бардаль Гарасим.
В. 169. Кіча Іван.
В. 170. Возьний Онуфрій, Кречковський Мих.
В. 172. Данч Михайло, Скірпан Анна, Гладо Григорій, Щуйко Василь.
В. 175. Прибишевський Іван.
В. 182. Колесо Михаїл, Артимович Іван.
В. 185. Микитка Іван.
В. 188. Саламашак Василь, Зазвірський Федор, Васильків Дмитро, Циктич Іван.
В. 193. Єтшальчинський Іван, Ольхова Владислав, Гдовік Людвик.
В. 197. Мурга Михайло.
В. 198. Кривий Роман, Кривий Филимон.
В. 204. Тустановський Вячеслав, Атаманчук Александер, Савлюк Анна, Підгірний Денис.
В. 208. Цесанок Андрій.
В. 209. Вениковський Антін, Бабіцький Теодор, Сузар Василій, Штефанів Іван.
В. 212. Пацінда Стефан.
В. 213. Дацко Івась.
В. 219. Ковальський Киприян, Шантала Михайло.
В. 221. Дворніцький Михаїл, Сеник Михайло, Паславський Дмитро.
В. 222. Гарноґа Василь, Льоренц Йосиф, Шубек Никола.
В. 223. Мотовиляк Олекса.
В. 224. Мацинський Ілько.
В. 225. Іваницук Іван, Бучко Андрусь, Матчишин Іван.
В. 227. Рилік Антін, Рилік Ілько, Гурняк Юрко, Куцаба Михайло.
В. 228. Каренсій Марія, Матляк Йозефіна.
В. 229. Михаліна Стефан, Ковальчик Левко, Богуш Михаїл, Гатала Анна, Поточник Сенько, Поточник Стефан, Баболяк Іван, Пістун Луць.
В. 232. Олійник Николай, Калинич Стефан.
В. 233. Маришовський Ілія.
В. 239. Мазур Василь.
В. 242. Вітов Іван.
В. 243. Шпорлюк Василь.
В. 245. Кусюр Прокій, Фольмер Яків, Гаврешко Максим.
В. 246. Добрянський Юзько, Серафинок К.
В. 248. Петранишин Василь, Млиновський Михайло.
В. 249. Сарнік Стефан (стар.), Бердий Іван, Наміснак Стефан.
В. 250. Ціклінський Лешко, Бартлін Станислав.
В. 252. Вільчинська Марія, Міґочко Марія.
В. 254. Вовк Андрій.
В. 255. Дашко Онуфер, Маліновський Владислав.
В. 256. Кравець Василь.
В. 257. Кріль Лукаш.
В. 259. Грецко Теодор.
В. 260. Манчур Іван.
В. 268. Мічо Стефан, Слєпецький Іван.
В. 271. Русин Семен Яворський Петро, Голодюк Казимир.
В. 273. Токарчук Іван, Горальня Стефан, Ґусак Михаїл.
В. 276. Капер Антін, Дубівка Василь.
В. 279. Коваль Гриць, Копилиц Михайло.
В. 281. Опар Іван.
В. 282. Патра Андрій, Олійник Федь, Трач Іван.
В. 283. Юрдиґа Ілько.
В. 284. Фицик Захарій, Грандус Франц.
В. 286. Ольшанійкий Василь, Валах Антін, Фурґалич Андрей.
В. 288. Коцмеровський Константин.
В. 291. Балко Василь, Шамбора Фатіна.
В. 296. Гуляк Семен.
В. 299. Підгірний Іван, Ковтун Гриць.
В. 301. Семчук Мартин.
В. 304. Винич Василь, Кречковський Микола, Лоневський Григорій (стар.), Лоневський Григорій (молод.).
В. 307. Макулич Катерина, Гудлецька Каролїна.
В. 312. Рудик Іван, Тересенко Михайло.
В. 316. Головка Николай, Мелех Іван, Застрощецкий Іван, Гой Данило.
В. 319. Бальо Іван, Дикуньчак Іван, Поляниця Марко, Мазник Стефан.
В. 320. Батюк Томко, Крижановський Николай, Потирай Стефан, Кащак Теодор.
В. 323. Коменда Іван, Золя Миколай, Кордунель Василь, Свист Іван, Хомин Стефан.
В. 324. Мандюк Михайло.
В. 325. Височанський Николай.
В. 326. Прокоп Іван.
В. 327. Ґейниш Стах, Трач Тимко, Михасько Іван.
В. 331. Орбан Вінцентій, Спіслович Войцех, Кета Йосиф.
В. 332. Левкович Марія.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИСТУПИВШІ.

В. 1. Сметана Василь, Козяр Асафат, Кидонь Афтан.
В. 3. Боднар Василь.
В. 7. Рифуна Василь, Щамбора Йосиф, Притка Іван, Чарлицький Андрій.
В. 28. Бурян Іван.
В. 29. Гуляк Микита.
В. 33. Стецчук Петро, Морцьо Семен.
В. 42. Семан Андрій.
В. 45. Гумін Франц, Мельничак Мих.
В. 58. Завойський Іван, Війтів Лешко.
В. 62. Сулич Катерина.
В. 66. Машелюк Петро.
В. 70. Ткач Іван.
В. 71. Буркацький Ігнатій.
В. 72. Машляк Павло, Дзула Михайло.
В. 80. Рабик Ігнатій.
В. 82. Савінський Йосиф.
В. 87. Качмар Мартин.
В. 90. Ціка Василь.
В. 91. Кросовська Гелена.
В. 103. Слярик Антін.
В. 104. Сокол Людвик, Лисишин Федьо.
В. 105. Семський Александер.
В. 124. Хрін Гриць.
В. 131. Кметь Анна.
В. 133. Михалишин Семен, Завацький Андр.
В. 135. Жупко Григорій, Зачат Мих., Завойський Гаврило.
В. 147. Біліньский Іван.
В. 170. Вовк Федь.
В. 185. Зидолис Йосиф.
В. 209. Андрушко Михаїл.
В. 219. Кріль Іван.
В. 227. Мічковський Теодор.
В. 229. Скавінський Гринько, Стрибецький Василь.
В. 235. Бодак Михайло.
В. 241. Кадубець Ева.
В. 250. Цап Дмитро.
В. 259. Банас Олекса, Ендзьо Никола.
В. 273. Осичка Василь.
В. 278. Возьний Ілія.
В. 292. Герич Андрій.
В. 294. Поглід Юрко.
В. 312. Долінський Николай.
В. 325. Козак Антошко.
В. 328. Радечний Іван.

Мих. Угорчак,
гол. рек. секр. Р. Н. Союза.

ПОКВІТОВАНЯ ЗА ОТРИМАНІ ПОСМЕРТНІ ВИПЛАТИ З Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 208. Іван Янчишин одержав $17.00 яко посмертну запомогу по донці Анні, чл. Р. Мол. Союза, від. 227, в Дерри, Па.

Ч. 2466. Николай Яронут, чл. від Р. Н. С. ч. 46, в Плимавт, Па. одержав $100.00 яко надзвичайну запомогу за невилічиму слабість.

Ч. 2467. Николай Терпливець, чл. від. Р. Н. С. ч. 108, в Ню Йорк, Н. Й., одержав $100.00 яко надзвичайну запомогу за невилічиму слабість.

Ч. 2470. Іван Пінкасевич (опікун) одержав $530.00 яко сирітську часть по Антоні Панчишак, чл. від. Р. Н. С. ч. 9, в Ст. Клер, Па.

Ч. 2521. Михайло Гуменда одержав $500.00 яко сирітську часть по Андрію Бобак, чл. від. Р. Н. С. ч. 63, в Форд Сіти, Па.

Ч. 2524. Місцевий уряд одержав $237.10 яко похоронні кошти по Семені Чеґус, чл. від. Р. Н. С. ч. 274, в Юнґстави, О.

Ч. 2527. Варвара Пукала одержала $500.00 яко посмертну запомогу по своїм мужу Сидорі, чл. від. Р. Н. С. ч. 78, в Майнерсвіл, Па.

Ч. 2528. Елисавета Ринчинська одержала $350.50 яко посмертну запомогу по мужу Андрію, чл. від. Р. Н. С. ч. 9, в Ст. Клер, Па.

Ч. 2529. Місцевий уряд одержав $149.50 яко похоронні кошти по Андрію Ринчинськім, чл. від. Р. Н. С. ч. 9, в Ст. Клер, Па.

Ч. 2530. Панько Вишньовецький, чл. від. Р. Н. С. ч. 168, в Перт Амбой, Н. Дж. одержав $400.00 яко запомогу по померший жені Парасці.

Ч. 2531. Стефан Данко, чл. від. Р. Н. С. ч. 28, в Маґаной Плейн, Па., одержав $400.00 яко запомогу по помершій жені Марії.

Ч. 2532. Гаврило Заверач, чл. від. Р. Н. С. ч. 2, в Мт. Кармел, Па., одержав $400.00 яко запомогу по помершій жені Орині.

Ч. 2523. Григорій Пелеш, чл. від. Р. Н. С. ч. 78, в Майнерсвіл, Па., одержав $400.00 яко запомогу по помершій жені Анні.

Ч. 2534. Никола Ярош, чл. від. Р. Н. С. ч. 223, в Порт Бовклей, Па., одержав $400.00 яко запомогу по помершій жені Еві.

Ч. 2535. Данько Косар, чл. від. Р. Н. С. ч. 106, в Шікаґо, Ілл., одержав $100.00 яко надзвичайну запомогу за невилічимі слабість.

Ч. 2536. Людвик Сальо, гол. Краєвого Шкільного Союза у Львові одержав $1.000.00 яко першу рату із запомоги на „Рідну Школу", ухвалені XII. Гол. Конв.

Ч. 2537. Броніслава Сосновська, чл. від. Р. Н. С. ч. 144, в Ню Йорк, Н. Й., одержала $50.00 яко запомогу ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2538. Адам Зубрицький, чл. від. Р. Н. С. ч. 144, в Ню Йорк, Н. Й., одержав $25.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2542. Йосиф Коцовський, чл. від. Р. Н. С. ч. 106, в Шікаґо, Ілл., одержав $100.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2544. Іван Семрикович чл. в.ді. Р. Н. С. ч. 205, в Емералд, Па., одержав $100.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2545. Андрій Адамчак, чл. Р. Н. С. ч. 29, в Рон, Па., одержав $100.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2549. Гілярій Чопей, чл. від. Р. Н. С. ч. 85, в Гейзелтон, Па., одержав $100.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2559. Місцевий уряд одержав $236.02 яко похоронні кошти по Івані Крех, чл. від. Р. Н. С. ч. 306, в Кумболя, Па.

Ч. 2561. Анна Павелчак (опікунка) одержала $545.00 яко сирітську часть по помершім Івані Павелчак, чл. від. Р. Н. С. ч. 12 в Йонкерс, Н. Й.

Ч. 2562. Єлена Процак одержала $70.80 яко сирітську часть по батькови Іванови, чл. від. Р. Н. С. ч. 78, в Майнерсвіл, Па.

Ч. 2565. Текля Ткач, чл. від. Р. Н. С. ч. 241, в Нюарк, Н. Дж., одержала $200.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2566. Семен Данилів, чл. від. Р. Н. С. ч. 225, в Деслодж, Мо., одержав $100.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2567. Павло Черняк, чл. від. Р. Н. С. ч. 161, в Тавер Сіти, Па., одержав $100.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2574. Максим Музика, чл. від. Р. Н. С. ч. 106, в Шікаґо, Ілл., одержав $100.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2581. Катерина Лісовська одержала $400.00 яко сирітську часть по пок. Йосифі Лісовськім, чл. від. Р. Н. С. ч. 191, в Трой, Н. Й.

Ч. 2582. Станіслав Брозайтис, чл. від. Р. Н. С. ч. 222, в Маґаной Сіти, Па. одержав $100.00 яко запомогу, ухвалену XII. Гол. Конв.

Ч. 2585. Місцевий уряд одержав $263.20 яко похоронні кошти по Григорію Молодець, чл. від. Р. Н. С. ч. 306, в Кумболя, Па.

Ч. 2586. Андрій Сенчак (опікунка Юлія Сенчак) одержав $250.00 яко сирітську часть по Івані Сенчак, чл. від. Р. Н. С. ч. 97, в Маріон Гайтс, Па.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

Духовний Отець:
о. Дмитро Хомяк, Simpson, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Білик, Chicago, Ill.

Місто-предсідатель:
Василь Сувак, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 525 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Стефан Милянович, Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак, Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів, Ansonia, Conn.
Петро Мотало, Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович, Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак, McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи":
Осип Стеткевич, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи":
Андрій Савка, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, 1956 Armitage Ave., Chicago, Ill. — предсідатель.
А. Горбаль, 135 Main Str., Derby, Conn. — касієр.
Е. Струтинська, 714 Bickerdike Str., Chicago, Ill. — секр.
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Д. Андрейко, Watervliet, N. Y.
Др. І. Копистянський, Shamokin, Pa.
Ю. Павчак, Brooklyn, N. Y.

ДО МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ І ОРҐАНІЗАТОРІВ Р. Н. СОЮЗА.

ЗАЯВА.

Отсим повідомляю усіх Впов. П. П. місцевих урядників і орґанізаторів, що посмертна запомога може бути записана лише після § 159 нового статута Р. Н. Союза і після кляс, котрі суть вичислені в сім параґрафі. Запис посмертного на особи чужі, на церкви або на всякі иньші інституції, не є важний, бо се супротивляє ся законам Злучених Держав Північної Америки.

При виповнюваню деклярацій прошу уважати, щоби кожда точка була докладно виповнена. На кожде запитанє в деклярації, прошу відповісти докладно, а єсли немаєте відповіди на котру небудь точку, прошу дати криску (————). Деклярації невиповнені точно, не будуть одобрені Екзекутивним комітетом і зістануть звернені до поправи дотичному відділови.

При змінах спадкоємців прошу застосуватись до § 159 нового статута. В противнім случаю, така зміна буде неважна.

При зміні посмертного, прошу застосуватись до § 178 статута. Зміна, котра не буде виповнена після сего параґрафу, зістане уневажнена і не буде принята Екзекутивним Комітетом.

При змінах спадкоємців, посмертного, адресів і т. п. прошу уживати готових друків Р. Н. Союза. Єсли котрий з Впов. П. П. секретарів не має таких друків у себе, нехай напише, яких друків бракує, а я сейчас вишлю.

Михайло Угорчак,
Голов. Рекорд. секретар Р. Н. Союза.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

КРОМПТОН, Р. АЙ. Бр. сьв. Стефана, від. 246, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 8. грудня, с. р., точно о год. пів до 1-шої, відбуде ся річний мітінґ, на котрім контрольна комісія здасть цїлорічне справозданє, а відтак наступить вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — Д. Цимбалїстий, секр.

НАНТІКОК, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 249, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 8. грудня (дец.) с. р., о год. 2-гій попол., відбуде ся річний мітінґ, на котрім будуть полагоджувати ся дуже важні справи і буде вибір нового уряду. Кождий довгуючий член має вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім разї зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союза. Котрий член не явить ся на тім мітінгу на означений час, заплатить кару 1 дол. а урядник 2 дол. — Л. Вельґос, секр.

ТРАВҐЕР, ПА. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 25, повідомляє всіх своїх місцевих і околичних членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 8-го грудня (дец.) с. р. Кождий член повинен прийти на сей мітінґ, а так само кождий довгуючий член повинен вирівнати свій довг. Котрий з членів замешкалий подальше від свого віддїлу і не може явити ся на сей мітінґ, нехай зашле свою належитість до секретаря віддїлу на адресу: Anthony Spiwak, Box 75, Calumet, Pa. На сім мітінґу предложить ся річне справозданє, а потім наступить вибір нового уряду. Неявивший ся член буде караний 50 ц., а урядник $1.00. — А. Филяк, предс.; А. Співак, секр.

ЛЕЙТРОБ, ПА. Бр. сьв. Михаїла, від. 119, повідомляє всїх своїх членів, що в місяци грудню (децембрі) с. р. відбуде ся річний мітінґ, на котрім кождий член має явити ся. Котрий член не явить ся, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — Л. Себеля, секр.

ВАЙТІНҐ, ІНД. Бр. сьв. Тройцї, від. 196, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся 8-го грудня (дец.) с. р. на котрім кождий член мусить явити ся, бо буде вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — М. Бондра, предс.; М. Глїнянський, секр.

ЕРНЕСТ, ПА. Бр. сьв. Николая, від. 134, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 8-го грудня (дец.) с. р. відбуде ся річний мітінґ, на котрім буде вибирати ся нових урядників. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Неприсутний член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — М. Тавтун, предс.; М. Спонтак, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Бр. Успенія Пр. Богородиці, від. 194, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 8. грудня с. р., точно години 2-гій пополудни. Котрий член не явить ся на тім мітінґу о назначенім часї, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — Ів. Мандзин, предс.; Ю. Дарбай, кас.; О. Рудинський, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Зап. Січ", від. 206, повідомляє всїх своїх членів, що дня 1-го грудня (дец.) с. р. відбуде ся в гали Інститут, ч. 13 і пів С. Мейн стр., остатний мітінґ сего року, на котрім старий уряд передасть свóє діловодство новому урядови. Довгуючі члени мають на тім мітінґу вирівнати всї свої залеглости. Неприсутні члени будуть карані після статута. — А. Басин, предс.; Й. Іраа, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресьв. Тройцї, від. 203, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся в суботу дня 7-го грудня (дец.) с. р. о год. 8. вечером, в гали під ч. 76 Норт 6-та ул. На сей мітінґ має явити ся кождий член, бо є важні справи до полагодженя, як також наступить вибір нового уряду. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. На сїм мітінґу буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Котрий член на мітінґу не явить ся, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Балко, пр.; В. Саїв, кас.; Л. Мигаль, секр.

Н. С. ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. „Лицарів сьв. Георгія", від. 250, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 8-го грудня, точно о години 2-гій по полудни. На тім мітінґ повинен по можности кождий член появити ся. Довгуючі члени мусять вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. На мітінґу вибере ся новий уряд і полагодить ся иньші важні справи. Членів буде принимати ся без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. З того повинні скористати всі ті, котрі ще не є членами, бо така нагода лучає ся лише раз на рік. — Д. Маційовський, предс.; В. Стадник, кас.; І. Роздай, секр.

БЕЛЛ ВАЛЕЙ, О. Бр. сьв. Николая, від. 224, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 8-го грудня (дец.) с. р., о год. 1-ій пополудни. На тім мітінґу має ся явити кождий місцевий і позамісцевий член, бо є важні справи до полагодженя, як також вибір нового уряду. Кождий довгуючий член має вирівнати свій довг, бо в противнім разї зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союза. Член, котрий не явить ся на означений час, буде караний після братської ухвали. — Й. Поливка, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 213, подає до відомости, що на річнім мітінґу вибрано отсих нових урядників: Ю. Воробець, предс.; Гр. Баглай, заст. предс.; Д. Підгайний, секр.; В. Івахів, заст. секр..; І. Язвінський, кас.; В. Кладько, заст. кас.; контрольна комісія: М. Іванців, В. Могила, І. Маньків і Л. Бачинський; прапорщики: А. Борис, А. Ґаєвський і М. Підґайний; тростіси: І. Язьвінський, В. Івахів і Г. Баглай; А. Бурбела, кап. — Упрашає ся позамісцевих членів, щоби в разї потреби зголошували ся до секретаря: Дмитро Підгайний, 436 Broadway, Bayonne, N. J. — Юрко Воробець, пр.; Дм. Підгайний, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Подає ся до загального відома всїм членам, належачим до відділу 15-го в Р. Н. Є., що річний мітінґ тогож відділу відбуде ся дня 14-го грудня, в суботу вечером, о годинї 7.30 точно. Неявцвший ся член буде покараний після статута, так само і урядник. — За Братство сьв. Івана Хрестителя, від. 15, в Бофало, Н. Й. — О. Гриньків, секр.

ТОНАВАНДА, Н. Й. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 88, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 14-го грудня с. р. о год. 8-ій вечером, в гали п. М. Пората ч. 700. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї зістануть суспендовані. На тім мітінґу буде вибирати ся новий уряд. Котрий член не явить ся, заплатить $1.00, а урядник $2.00 кари. — Т. Ворко, секр.

ПОКЛИК ДО НЮЙОРСЬКИХ БРАТСТВ І ТОВАРИСТВ.

Отсим повідомляє ся всї нюйорські Товариства і Братства, а також поодинокі особи, котрі інтересують ся народними справами, що мітінґ Центрального Комітету до будови Українського Народного Дому в Ню Йорку відбуде ся в суботу 30. листопада с. р. під ч. 134 Іст 7-ма ул. Ню Йорк, Н. Й. о год. 8-ій вечір. На сїм мітінґу відбуде ся вибір нового уряду на рік 1913. Тому кожде Товариство і Братство повинно вислати на сей мітінґ своїх делеґатів, а ті Товариства, котрі ще доси не належать до Центрального Комітету, нехай тепер приступлять і нехай спільно збудують ту народну сьвятиню, котрої недостача так сильно тут відчуваєть ся. — О. Заплатинський, секр. рекорд.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

В нед. дня 7-го Дец. с. р. уряджує кружок драмат. представленє „СЕМЕ НЕ КРАДИ".

1) Передтим попередить цікавий монольоґ славного нашого монольоґіста д. Петра Гуцалюка.

2) Потім наступлять пописи хоральні дітей шкільних під проводом дякоучителя п. Івана Переговського.

3) А в кінци:

„СЕМЕ НЕ КРАДИ".

ОСОБИ:

Мотьо — д. Григор. Маслій.
Сура — п-і Юлія Зволинська.
Лейбусь — Ілія Ваверчак.
Війт — д. Андр. Бажан.
Семен — д. Мих. Даньчишин.
Тарас — д. Василь Дмитрів.
Іван — д. Ник. Колодій.
Танас — д. Стеф. Крицкий.
Циган — д. Мих. Війтів.

ПОЧАТОК О ГОД. 8. ВЕЧ. ТОЧНО.

Сим запрашає всіх пов. Краянів замешкалих на плейзах належачих до парохії Перт Амбой
КРУЖОК ДРАМАТ.

Дрібні оголошеня.

ДЯКО-УЧИТЕЛЯ чесного і працьовитого, з сильним тенором м голосом і вправного діріґента, потребує зараз парохія в Юнґставн, О. Місячна платня відповідно до заслуг 40 до 50 дол. Доходи рівнають ся платнї. Зголошуватись зараз до:

Rev. B. Zacerkovnyj,
526 W. Rayen Ave., Youngstown, O.

Глядаю своєї сестри **МАРИСЬКИ ЧЕРЕВЕШКИ.** Вона походить з Соколївки, повіт Бібрка. Перебувала через два роки в Джерзи Сіти. Хто би о ній знав або вона сама, нехай мене повідомить а дістане 2 дол. нагороди. Адресувати:

Oleksa Chereweshka,
1439 Front St., Sunbury, Pa.

ПОШУКУЮ ДІВЧИНИ в віці 16 до 19 літ, Русинки. Маю літ 20. Проваджу власний штор. Котра дівчина схотїлаб вийти за мене, нехай пришле свою фотоґрафію на адресу:

John Lyster,
141 Lawell St., Lawrence, Mass.

НА ПРОДАЖ САЛЬОН З БУДИНКАМИ в Нюарк, Н. Дж. Дім на розі улиці 30х100 лот. Улиця брукована. Велика галя на танцї і осібна бара. Мешканє на дві фамілії, по 5 комнат. Кітли до грітя води. Лиш 5 бльоків від руської церкви. Знаменита спосібність для Русина. Потрібно около $3.000 готівки. По близші інформації пишіть до:

John Amrich,
252 Fairmount Ave. near S. Orange Ave.
NEWARK, N. J.

НА СЬВЯТА, ПАНОВЕ, НА СЬВЯТА, БРАТЯ! Користайте! Шифкарти за $28.00 до старого краю! За $28.00 можете поїхати на шифах відходячих дня 5-го і 19-го грудня. Також відходять експресові шифи кождого вівтірка; їзда водою треває 6 днів, $41.00 середна кляса; 8 днів $37.00. — Потрібно також 25 дївчат до домашної роботи. — Пишіть на адресу: Бюро Працї — P. Skromak's 403 Joseph Av., Rochester, N. Y.

Де є **АННА БІЛІНСЬКА**, родом з Лежанівки, пов. Скалат, Галичина. Глядає за нею її вуйко, Михаїл Заверуха. Тому сім літ як вийшла замуж в Бруклинї, Н. Й. за Алексея Сїлеча, походячого з російської України. Зараз по весїлю виїхали з Бруклина до Бутлер-Линдора, Па. і від того часу не дають о собі жадної відомости. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосять ся ласкаво на адресу:

Michael Zawerucha,
160 Dupont St., Brooklyn, N. Y.

Пошукую своїі жени **Анни Гірча**, родом з Лукового, пов. Ліско. Має знаходитись коло Ford City, Pa. Хто би о ній знав, або вона сама, нехай зголосить ся ласкаво на адресу: Іван Гірча, 757 State Str., Perth Amboy, N. J.

Дякоучитель прибувший тепер із старого краю, шукає місця. Може учити дїти і вивчити та управляти хор. Ласкаві зголошеня просить ся слати на адресу: Joseph Kysil, 53 Montgomery Str., Newark, N. J.

НОВИНА! ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ СТІННИЙ КАЛЕНДАР В АМЕРИЦІ!

Хто хотів би набути безплатно гарний стінний руський календар, окрашений подобизнами наших заслужених людий, нехай зверне ся на понизшу адресу залучаючи 2-центову марку: JOHN KOVACZ, 36 Grand St., Brooklyn, N. Y.